

Львівський національний університет імені Івана Франка
Філологічний факультет
Кафедра української літератури імені акад. М. Возняка

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан філологічного факультету

Крохмальний Р. О.

«29» серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія української літератури 20-30-их років ХХ століття

галузь знань	03 Гуманітарні науки (шифр і назва напрямку підготовки)
спеціальність	035 Філологія (шифр і назва спеціальності)
спеціалізація факультет	035.060 східні мови та літератури філологічний (назва інституту, факультету, відділення)

Робоча програма з курсу «Історія української літератури 20-30-их рр. ХХ ст.» для магістрів 3 курсу за спеціальністю 035 Філологія; спеціалізацією 035.060 східні мови та літератури.
– Львів, 2024.

Розробник: кандидат філологічних наук, доц. **Легка О. С.**

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри української літератури імені акад. М. Возняка Львівського національного університету імені Івана Франка

Протокол від «29» серпня 2024 року №1

Завідувач кафедри української літератури імені акад. М. Возняка

(Микитюк В. І)

«29» серпня 2024 року

Схвалено Вченою радою філологічного факультету

Протокол від «29» серпня 2024 року №1

«29» серпня 2024 року

Голова

Крохмальний Р. О.

І. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	<i>заочна форма навчання</i>
Кількість кредитів - 3	Галузь знань (шифр, назва) 03 Гуманітарні науки	нормативна	
Модулів-	Напрямок (шифр, назва) 035 Філологія	<i>Рік підготовки</i>	
Змістових модулів- 2	Спеціальність (професійне спрямування) 035.060 Філологія (Східні мови та літератури)	3-й	-й
		<i>Семестр</i>	
Загальна кількість годин- 90		6-й	-й
Тижневих годин для денної форми навчання: 6 Аудиторних – 2 Самостійної роботи студента - 4	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	<i>Лекції</i>	
		16	год.
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		16	год.
		<i>Лабораторні</i>	
		год.	год.
		<i>Самостійна робота</i>	
		58	год.
ІНДЗ			
Вид контролю: іспит			

II. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ЩОДО ВИВЧЕННЯ КУРСУ «Історія української літератури 20-30-их років ХХ століття»

1.1. Актуальність курсу. Період 20-30-х років ХХ століття – важлива ланка в історії української літератури. Це час мистецького народження нової генерації митців, що розвинула модерністичні течії в українській літературі, збагатила її новими темами, формальними знахідками. Курс дає можливість осмислити феномен "розстріляного відродження" в усіх його ідеологічних і естетичних вимірах, дозволяє ввести до реєстру аналізованих творів ті, які радянські методологи переважно оминали.

Цілісне осмислення філософії та естетики літератури 20-30-х років ХХ ст. – актуальний аспект сучасного літературознавства, який відповідає потребі підготовки кадрів у високій школі.

Усі художні твори досліджуються у зв'язку з часом їхнього написання, з подіями біографії того чи іншого автора, дотичними до аналізованого історико-літературного періоду, єдності із тенденціями європейської літератури. Курс передбачає засвоєння теоретико-літературних понять на конкретному художньому матеріалі, як і увагу до здобутків тогочасної філософії, психології. Матеріал береться до уваги під кутом порівняльно-історичного, біографічного, естетичного, психологічного, типологічного, комплексно-системного наукових методів.

1.2. Об'єкт дослідження: найголовніші письменники 20-30-их років ХХ ст. та їхні твори.

1.3. Предмет дослідження: поезія, проза й драматургія українських письменників періоду міжвоєннн; функціонування літературних напрямів і стилів; еволюція окремих жанрів.

1.4. Мета вивчення курсу. Мета та завдання курсу полягають у якнайбільш повному, достовірному, системному і послідовному вивченні літературної епохи 20-30-х років ХХ ст., усвідомленні її ідейно-художнього багатства, різноманітності як феномену не лише національного, а й світового рівня.

Увага також приділяється літературним угрупованням міжвоєнного періоду – досі мало вивченим і осмисленим. Між тим, саме у 1920-1930 рр. спостерігається бурхливий розвиток літературного процесу, значною мірою спричинений полемікою про розвиток літератури.

Знання, отримані студентами, допоможуть їм краще зорієнтуватися у складних перипетіях літературного процесу періоду міжвоєннн, репрезентованого значною кількістю й неоднорідністю літературних персоналій. А це, своєю чергою, посилить вправність студентів-філологів у сфері інтерпретації художнього тексту.

1.5. Методологічною основою курсу є принцип історизму, усі художні твори досліджуються у зв'язку з часом їхнього написання, з подіями біографії того чи іншого автора, дотичними до аналізованого історико-літературного періоду, єдності із тенденціями європейської літератури. Курс передбачає засвоєння теоретико-літературних понять на конкретному художньому матеріалі, як і увагу до здобутків тогочасної філософії, психології. Матеріал береться до уваги під кутом порівняльно-історичного, біографічного, естетичного, психологічного, типологічного, комплексно-системного наукових методів.

Курс поєднує лекції оглядового характеру із лекціями літературно-портретної форми.

1.6. Зв'язок курсу з іншими дисциплінами. Історія української літератури 20-30-их рр. ХХ ст. вивчається у зв'язку з такими галузями гуманітарного знання, як літературознавство, філософія, психологія, культурологія, теорія літератури, історія та ін.

1.7. Контроль. Після закінчення курсу студенти складають іспит, на якому перевіряємо отримані знання («відмінно» - «добре» - «задовільно» - «незадовільно»).

1.8. Технічна база курсу: конспект лекцій, рекомендована критична, історична, методична література, тексти художніх творів.

1.9. Після вивчення курсу студенти **повинні знати** основні тенденції функціонування і розвитку літературного процесу в Україні періоду 20-30-х років ХХ ст., **уміти** всебічно інтерпретувати художні тексти.

II. ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ЛЕКТОРІУ

Вступ.

- Структура, мета, завдання курсу.
- Принципи організації навчального процесу.
- Необхідна література для читання, конспектування, аналізу. Перелік художніх текстів. Огляд підручників і посібників.

Література:

Андрусів С. Модус національної ідентичності: Львівський текст 30-х років ХХ ст.: монографія. – Львів-Тернопіль, 2000.

Грабович Г. До історії української літератури. – К.: Основи, 1997.

Двадцять років: літературні дискусії, полеміки. – К.: Дніпро, 1991.

З порога смерті: Письменники України – жертви сталінських репресій. – К.: Рад. письменник, 1991.

Ільницький М. Від “Молодої Музи” до “Празької школи”. – Львів: Інститут Українознавства НАН України, Львівський обласний методичний інститут освіти, 1995. – 318с.

Ільницький М. Література українського відродження. - Львів: Львівський обласний науково-методичний інститут освіти, 1994. - 72с.

Ільницький М. М. Література українського відродження: напрями і течії в українській літературі 20-х – початку 30-х рр. ХХ ст. – Львів, 1994.

Ільницький М.М. Від „Молодої Музи” до „Празької школи”. – Львів, 1995.

Ільницький М.М. Драма без катарсису. Сторінки літературного життя Львова першої половини ХХ ст. – Львів: Місіонер, 1999.

Ільницький О. «Хвильовий-комуніст – це не Каганович»: Інтерв'ю 13. 03. 2019 // URL: <https://chytomo.com/oleh-ilnytskyj-khvylovyj-komunist-tse-ne-kahanovyeh/>

Історія української літератури ХХ ст. – Кн.І (1910 – 1930-ті роки) / За ред. В.Г.Дончика. – К.: Либідь, 1993.

Ковалів Ю. «Празька школа»: на крутосхилах «філософії чину». К.: Бібліотека українця, 2001.

Ковалів Ю. Історія української літератури: кінець ХІХ – початок ХХІ ст.: підручник: У 10 томах. К.: ВЦ «Академія», 2013. Т. 4: У сподіваннях і трагічних зламах.

Ковалів Ю. Історія української літератури: кінець ХІХ – початок ХХІ ст.: підручник: У 10 томах. К.: Альма Матер, 2014. Т. 5: У сподіваннях і трагічних зламах.

Ковалів Ю. Історія української літератури: кінець ХІХ – початок ХХІ ст.: підручник: У 10 томах. К.: ВЦ «Академія», 2019. Т. 6: На розламах міжвоєнного двадцятиліття.

Лавріненко Ю. Розстріляне відродження: Антологія 1917 – 1933: Поезія – проза – драма – есей / Упорядкув, передм., післямова Ю.Лавріненка; Післямова Є.Сверстюка. – К.: Смолоскип, 2004. – 992 с.

Лесин В.М., Пулинець О. С. Словник літературознавчих термінів. – К.: Рад. школа, 1985

Мафтин Н.В. Західноукраїнська та еміграційна проза 20-30-х років ХХ століття: парадигма реконквісти. Монографія. – Івано-Франківськ: ВДВ ЦІТ Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2008. – 356 с.

Неврлий М. Українська радянська поезія 20-х років: Мікропортрети в стилях і напрямках. – К., 1991.

- Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі. – К.: Либідь, 1999.
- Петров В., Чижевський Д., Глобенко М. Українська література. – Мюнхен-Львів, 1994.
- Салига Т.Ю. Високе світло: Літературно-критичні студії. Львів-Мюнхен, 1994.
- Салига Т.Ю. Імператив: Літературознавчі статті, критика, публіцистика. Львів: Світ, 1997.
- Салига Т.Ю. Продовження: Літ.-критич. студії. Львів: Каменярь, 1991.
- Сеник Л. Роман опору: Український роман 20-х років: проблема національної ідентичності. – Львів: Академічний експрес, 2002.
- Слабошпицький М. Двадцять п'ять поетів української діаспори. – К.: Ярославів вал, 2006. – 726 с.
- Українська діаспора: літературні постаті, твори, бібліографічні відомості / Упорядк. В. Просалової. Донецьк: Східний видавничий дім, 2012.
- Франко І. Нарис історії українсько-руської літератури до 1890 р. // Франко І. Зібрання творів в 50-ти т. – К., 1984. – Т.41.
- Харлан О. Дискурс катастрофізму в українській та польській прозі (1018 – 1939): Монографія. – К.: Освіта України, 2008.
- Шевчук В. Із вершин та низин. Книжка цікавих фактів із історії української літератури. – К., 1990.

2.1. Український літературний процес 20-30-х років ХХ ст.: Загальна характеристика.

- Географічні, суспільно-історичні координати.
- Ланки літературного руху.

Західноукраїнська література, еміграційна література, «радянська» література/література «розстріляного відродження». Центри літературно-мистецького і політичного життя: Харків-Київ, Львів, Прага, Відень, Варшава. Літературний дискурс Радянської України. Проблема «вulьгарного соціологізму» і «соціалістичного реалізму».

- Особливості естетичної свідомості

(вітаїзм, романтика вітаїзму, кларнетизм, соборність, історіософічність, творчий універсалізм, синтез літературних течій в одній творчості, полемічність, проблема читання, проблема авторської маски, психологічна деструкція).

Рекомендована література

- Баган О., Гузар З., Червак Б. Лицарі духу (Українські письменники-націоналісти – „вісниківці”). – Дрогобич: Відродження, 1996.
- Бобинський В. Літературне життя по цей бік Збруча / /Бобинський В. Гість із ночі. – К., 1990.
- Грабович Г. До історії української літератури. – К.: Основи, 1997.
- Двадцять роки: літературні дискусії, полеміки. – К.: Дніпро, 1991.
- Єфремов С. Історія українського письменства. – К.: Femina, 1995.
- З порога смерті: Письменники України – жертви сталінських репресій. – К.: Радянський письменник, 1991.
- Зеров М. Твори : У 2-х т. – К.: Дніпро, 1990.
- Історія української літератури ХХ ст.: У 2-х кн. – К.: Либідь, 1994. – Кн. 1 (1910-1930 рр.).
- Коломийців І. Лірика останнього десятиліття (1919-1929) //Нові шляхи.– 1929. – Ч. 1.

Лавріненко Ю. Література вітаїзму 1917-1933 // Лавріненко Ю. Розстріляне відродження: Антологія 1917 – 1933: Поезія – проза – драма – есей / Упорядкув, передм., післямова Ю.Лавріненка; Післямова Є.Сверстюка. – К.: Смолоскип, 2004. – С. 939-967.

Лавріненко Ю. Література вітаїзму 1917-1933 // Лавріненко Ю. Розстріляне відродження: Антологія 1917 – 1933: Поезія – проза – драма – есей / Упорядкув, передм., післямова Ю.Лавріненка; Післямова Є.Сверстюка. – К.: Смолоскип, 2004. – С. 939-967.

Лейтес А., Яшек М. Десять років української літератури. – Харків: ДВУ, 1930.

Маланюк Є. Совітські літературні справи // Вісниківство: літературна традиція та ідеї. Збірник наукових праць, присвячений пам'яті Василя Іванишина / Ред колегія: Л.Кравченко (голова), О.Баган, П.Іванишин та ін.. – Дрогобич: Коло, 2009. – С.330-342.

Неврлий М. Українська радянська поезія 20-х років: Мікро портрети в художніх стилях і напрямках. – К.: Вища школа, 1991.

Орлик П.І. Андрій Головка. – К., 1986.

Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі. – К.: Либідь, 1999.

Письменники Радянської України 20-30-і роки. – К.: Радянський письменник, 1989.

Роздольська І. Нотатки на маргінесі: Вибрані літературознавчі етюди (рецензії, творчі силуетки). Львів, 2022. 336 с.

Рудницький М. Нова доба – нова література // Рудницький М. Від Мирного до Хвильового. Між ідеєю і формою.. Що таке «Молода муза»?.. – Дрогобич: ВФ «Відродження», 2009. – С. 272-295.

Салига Т. Продовження. – Львів: Каменяр, 1991.

2.2. Літературні угруповання в українському літературному житті 20-30-х років.

2.2.1. Літературні спільноти Наддніпрянської України 20-30-х років.

Генеральний «пролетарський» напрям, «попутники» і «буржуазні націоналісти». Київські часописи та групи кінця 10-х років. Літературні групи «Біла студія», «Музагет» - предтечі інших літературних спільнот. Групи пролетарського напрямку у Харкові: «Гарт», «Плуг». «Молодняк», «Трактор», «Урбіно», «Пролеткульт», «ВУСПП», «Західна Україна». Групи «попутників» - «Ланка», «МАРС», «ВАПЛІТЕ», «АСПИС», «ПРОЛІТФРОНТ», група «Книгаря». Групи футуристів – «Фламінго», «Аспанфут», «Нова генерація». Естетичні засади, періоди розвитку. Михайль Семенко – генератор напрямку.

2.2.2. Літературно-ідеологічні напрямки міжвоєнного Львова. Видання «Вісник», «Вогні», «Дзвони», «Поступ», «Назустріч», «Діло». Львівські групи «Митуса», «Логос», автори «Вісника», «Назустрічі», «зачаровані на Схід». Полемічність культурного дискурсу: «націоналісти», «католики», «зачаровані на Схід», «естетики». «Вісниківська квадрига». «Листопад», «Дванадцятка», АНУМ

2.2.3. Поети «Празької школи». Прага як центр літературного життя на еміграції. Поняття «празької школи». Дискусії навколо поняття «празька школа». Представники: Є.Маланюк, Ю.Дараган, О.Стефанович, О.Лятуринська, О.Теліга. Варшавська літературна спільнота «Танк», літератори часопису «Ми».

Рекомендована література

Баган О. Вісниківство як понад часовий феномен: ідеологія, естетика, настроєність // Вісниківство: літературна традиція та ідеї. Збірник наукових праць, присвячений пам'яті Василя Іванишина / Ред колегія: Л.Кравченко (голова), О.Баган, П.Іванишин та ін.. – Дрогобич: Коло, 2009. – С. 6-48.

Баган О. Історіософські концепції Леоніда Мосендза в контексті розвитку ідеології й естетики вісниківства // XX століття: від модерності до традиції: Зб. наук. праць. Вінниця: Планер, 2010. Вип. 1: Естетика і поетика творчості Леоніда Мосендза. С. 142–167.

Гузар З. Збірка Ю.Дарагана «Сагайдак» як пролог до вісниківського неоромантизму // Вісниківство: літературна традиція та ідеї. Збірник наукових праць, присвячений пам'яті Василя Іванишина / Ред колегія: Л.Кравченко (голова), О.Баган, П.Іванишин та ін.. – Дрогобич: Коло, 2009. – С. 113-121.

Гузар З. Леонід Мосендз-поет : збірка «Зодіак» / Зенон Гузар// Українське літературознавство: міжвідомчий наук. зб-к. – Львів, 1995. – Вип. 61. – 65-75.

Євген Маланюк: «...Його постать роки одягають у бронзу...»: Зб. наук. праць. Львів, 2018. 262 с.

Іванишин П. Національний спосіб розуміння в поезії Т. Шевченка, Є. Маланюка, Л. Костенко: монографія. К.: Академвидав, 2008. 392 с.

Ільницький М. Від “Молодої Музи” до “Празької школи”. – Львів: Інститут Українознавства НАН України, Львівський обласний методичний інститут освіти, 1995. – 318с.

Крупач М. Дмитро Донцов та Євген Маланюк: перше полемічне перехрестя // Вісниківство: літературна традиція та ідеї. Збірник наукових праць, присвячений пам'яті Василя Іванишина / Ред колегія: Л.Кравченко (голова), О.Баган, П.Іванишин та ін.. – Дрогобич: Коло, 2009. – С. 49-58.

Легка О.С. Літературні угруповання міжвоєнного періоду. Методичні рекомендації та плани лекційних і практичних занять для магістрантів українського відділення філологічного факультету. – Львів, 2006.

Літературознавча енциклопедія: У 2х т. /Ред.-упорядник Ю.Ковалів. – К.: ВЦ «Академія», 2008.

Набитович І. Gloria et sacrum: Історична проза української еміграції. Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2022. 230 с.

Набитович. І. Леонід Мосендз - лицар святого Грааля. Творчість письменника в контексті європейської літератури / Ігор Набитович. – Дрогобич : Відродження, 2001. – 222 с.

Неврлий М. Муза мужности й боротьби [Передмова] // Ольжич О. Цитаделя духа. Братислава, 1991. С. 5–30.

Неврлий М. Поет боротьби й вселюдських ідеалів [Передмова] // Маланюк Є. Земна Мадонна: вибране. Братислава, 1991. С. 6–34.

Олійник-Рахманний Р. Літературно-ідеологічні напрямки в західній Україні (1919-1939 роки). – К.: Четверта хвиля, 1990. – 240 с.

Роздольська І. Нотатки на маргінесі: Вибрані літературознавчі етюди (рецензії, творчі силуетки). Львів, 2022. 336 с.

Роздольська І. Під знаком вогню: “Бій за українську літературу” Ю.Липи на тлі упівської поезії // Матеріали Всеукраїнської наукової конференції «Юрій Липа: голос доби і приклад чину (до 100-річчя від дня народження)» (19-20 травня 2000 р.). – Львів, 2001. – С.62-69.

Роздольська І. Ю.Липа на сторінках журналу «Український засів: концепція літератури у творчій практиці поетів резистансу // Вісник Харківського університету. Серія філологічна. – Харків, 2000. – С.579 – 583.

Сеник Л. Хвильовізм і вісниківство як вияв національної тотожності // Вісниківство: літературна традиція та ідеї. Збірник наукових праць, присвячений пам'яті Василя Іванишина / Ред колегія: Л.Кравченко (голова), О.Баган, П.Іванишин та ін.. – Дрогобич: Коло, 2009. – С. 218-225.

Слабошпицький М. Ідеаліст : Леонід Мосендз // Слабошпицький М.Ф. Двадцять п'ять поетів.

Sacrum і Біблія в українській літературі / За редакцією І. Набитовича. Lublin: Ingvarr, 2008. 812 s.

2.3. М.Хвильовий і літературна дискусія 1925 – 1928 років.

- Історичні передумови виникнення дискусії: політичний контекст і художньо-естетичні виміри.
  - Роль ВАПЛІТЕ та ін. літературних угруповань у розвитку дискусії.
  - М.Хвильовий та його «опоненти» (Г.Яковенко, С.Пилипенко, В.Коряк) і «соратники». Три листи М.Хвильового до літературної молоді.
  - Основні поняття, впроваджені з допомогою памфлетів М.Хвильового в літературний дискурс Наддніпрянщини: азіатський ренесанс, психологічна Європа, сатана в бочці, енко, просвіта, вітаїзм, романтика вітаїзму тощо. Поняття хвильовизму. Гасло «Геть від Москви» і перехід дискусії з літературної площини в ідеологічну.
  - Реакція тоталітарної влади. Три покаяльні листи М.Хвильового.
  - Збірки памфлетів «Камо грядеши?», «Думки проти течії», «Апологети писаризму», Стиль памфлетів, особливості жанру.
- Етапи еволюції групи ВАПЛІТЕ («Гарт», «Урбіно»).
- Концепції розвитку української літератури за М.Хвильовим. Стиль «романтики вітаїзму»; сповідання ідей «азіатського ренесансу».

Рекомендована література

- “Молодий театр”: Генеза. Завдання. Шляхи. – К.: Мистецтво, 1991.
- Безхутрий Ю. Художній світ М. Хвильового. Автореф. дис. ... д-ра філол. наук. – Львів, 2003.
- Божко С. Тези опозиції в художній літературі (За журналом „Вапліте” №4) // Молодняк. – 1927. - № 12.
- Ваплітянський збірник / За ред. Ю. Луцького. – Торонто: Мозаїка, 1977.
- Глобенко М. Література останніх десятиліть // Петров В., Чижевський Д., Глобенко М. Українська література. – Мюнхен-Львів, 1994.
- Гроно нездоланих співців: Літературні портрети українських письменників ХХ ст. – К.: Укр. письменник, 1997.
- Двадцять роки: Літературні дискусії, полеміки. – К.: Дніпро, 1991.
- Жулинський М. Приречений на самотність і вигнання // Осьмачка Т. Поезії. – К., 1991.
- Жулинський М.М. Из забуття – в безсмертя. –К.: Дніпро, 1990.
- Зеров М. Ad fontes // Зеров М. Твори: В 2-х т. – К.: Дніпро, 1990. – Т.2.
- Ільницький О. «Хвильовий-комуніст – це не Каганович»: Інтерв'ю 13. 03. 2019 // URL: <https://chytomo.com/oleh-ilnytskyj-khvylovyj-komunist-tse-ne-kahanovych/>
- Історія української літератури ХХ ст.: У 2-х кн. – К.: Либідь, 1994. – Кн. 1.
- Ковалів Ю. Літературна дискусія 1925-1928 років. – К., 1990.
- Ковалів Ю. Літературна дискусія 1925–1928 рр. – К.: Знання, 1990.
- Ковальчук О. Микола Хвильовий і кубізм. «Я(Романтика)» // Літературний Чернігів. 2017. № 2. С. 151–156.
- Костюк Г. Поет юності і сили. // Любченко А. Вибрані твори. – К.: Смолоскип, 1999. – С.443-457.
- Кривенко М. Микола Хвильовий. – Серія «УСЕ для школи. Програмні тексти, ілюстрації, пояснення, завдання, тести. Вип.1. – К.: Всеуито, 2001. – 72с.
- Крижанівський С. Романтик революційного слова // Йогансен М. Вибрані твори. – К.: Смолоскип, 2001.

- Кузякіна Н. Б. Драматург Микола Куліш (1892–1937): Літературно-критичний нарис. – К.: Рад. письменник, 1962.
- Лейтес А., Яшек М. Десять років української літератури. – Х, 1928.
- Мельників Р. Людина з химерним ім'ям // Йогансен М. Вибрані твори. – К.: Смолоскип, 2001. – С. 5-28.
- Мельників Р. Майк Йогансен: ландшафти трансформацій. – К.: Смолоскип, 2000.
- Мірчук І. Історія української культури. – Український Вільний Університет. Серія: підручники. – Львів, 1994. – Т. 14/15.
- Неврлий М. Українська радянська поезія 20-их років.- К., 1991.
- Новиченко Л. На позовах з істиною (Про деякі зарубіжні огляди історії української радянської літератури) // Вітчизна. – 1959. - №12.
- Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі. – К.: Либідь, 1999.
- Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі. –К.: Либідь, 1997.
- Письменники Радянської України 20-30-і роки. – К.: Радянський письменник, 1989.
- Пізнюк Л. Той самий Любченко // Любченко А. Вибрані твори. – К.: Смолоскип, 1999. – С. 7-29.
- Романенко О. Концепція людини в українській літературі 20-х рр. ХХ ст. (на матеріалі прози Г. Михайличенка, М. Хвильового, М. Івченка, В. Підмогильного). Автореф. дис.. канд. філол. наук. – К., 2002.
- Руденко М. Імпресіоністичний дискурс М. Хвильового: текст та інтертекст // Українська література в західноєвропейському контексті. – Ужгород, 2002.
- Рудницький М. Микола Хвильовий // Рудницький М. Від Мирного до Хвильового. Між ідеєю і формою. Що таке «Молода муза»? – Дрогобич: ВФ «Відродження», 2009. – С. 267-271.
- Семенчук І. Юрій Яновський: Життя і творчість. – К.: Рад. школа, 1990.
- Славутич Я. Розстріляна Муза: Мартиролог. Нариси про поетів. – К.: Либідь, 1992.
- Хвильовий М. За консолідацію // Червоний шлях. – 1931. - №4.
- Хвильовий М. Лист до редакції // Культура і побут. – 1926. - № 6.
- Хвильовий М. Україна чи Малоросія? // Хвильовий М. Твори: У 2-х т. – К., 1990. – Т.2.
- Шерех Ю. Третя сторожа. – К.: Дніпро, 1993.
- Шерех Ю. Хвильовий без політики // Шерех Ю. Пороги і запоріжжя. Література. Мистецтво. Ідеології: В 3 т. – Харків:Фоліо, 1998. – Т.І. – С. 57-68.
- Шерех Ю.Літ Ікара (памфлети Миколи Хвильового) // Шерех Ю. Пороги і запоріжжя. Література. Мистецтво. Ідеології: В 3 т. – Харків:Фоліо, 1998. – Т.ІІ. – С. 136-184.
- Шкандрій М. Емігрантське відлуння // Шкандрій М. Модерністи, марксистки і нація. Українська літературна дискусія 1920-х років: пер. з англ. М. Климчука. – К.: Ніка-Центр, 2006. – С. 201-216.
- Юткін В. Йогансен М.Г. // З порога смерті... Письменники України – жертви сталінських репресій. – К.: Рад. письменник, 1991.

2.4. Київські неокласики і проблема українського неокласицизму.

Особливості світосприйняття та світовідтворення.

Необхідність диференціації термінів «неокласик» і «неокласицизм».

Умовність терміну «неокласики» (щодо назви літературної групи). Про це - М.Зеров, М.Рильський.

Поняття «калокагатії» - одне з основоположних у світосприйнятті неокласиків.

Розбудова національної «вітаїстичної» культури; впровадження форм та методів грецького й римського мистецтва. Принципи неформального об'єднання неокласиків:

аристократизм духу, творчий інтелект, дисципліна поетичного мовлення, націленість на традицію світової культури

Неокласики й літературна дискусія 1925-1928 рр. М.Зеров і М.Хвильовий: до проблеми стосунків.

М.Зеров –літературознавець, критик, перекладач. М.Зеров як ідеолог групи. Сонетарій М.Зерова. «Збірка «Камена», перекладна лірика. Історіософічність мислення, іронія, особливості версифікації.

Суть неокласики М.Рильського.

Перекладацтво О.Бургардта. Образ «неокласики» у його поемі «Попіл імперій».

Сюрреалізм М.Драй-Хмари. М.Драй-Хмара як дослідник творчості Лесі українки (монографія «Леся Українка. Життя і творчість»). Збірка поезій «Проростень». Особливості естетичної природи поезій М.Драй-Хмари. Сонет «лебеді» як проекція естетичної програми та своєї долі.

Профіль Павла Филиповича поета за збірками «Земля і вітер» (1922), «Простір» (1925).

Трагізм долі поетів-неокласиків.

Рекомендована лтература

«...З порога смерті...» Письменники України – жертви сталінських репресій. Вип.1. – К., 1991.

Ашер О. Драй-Хмара в українська «неокласична школа»: дисертаційна робота // Сорбонський університет, 1967.

Безсмертні: Збірник спогадів про М.Зерова, П.Филиповича, М.Драй-Хмару. – Мюнхен, 1963.

Білецький О.І. Літературно-критичні статті. – К.: Дніпро, 1990.

Білокінь С. Закоханий у вроду слів. Микола Зеров – доля і книги. – К., 1990.

Білокінь С. Микола Зеров // Письменники Радянської України. – К.: Рад. письменник, 1989.

Брюховецький В. Микола Зеров: Літературно-критичний нарис. – К.: Рад. письменник, 1990.

Геркен-Русова Н. Патриціанська поезія, або Дві стихії в творчості Юрія Клена // Визвольний шлях. – 1968. – № 5.

Громова В.В. Павло Филипович // історія української літератури ХХ ст.. – Кн.1. – К, 1993.

Дзюба І. Він хотів „жити, творити на своїй землі...” // Драй-Хмара М. Вибране. – К., 1989.

З порога смерті: Письменники України – жертви сталінських репресій. – К.: Рад. письменник, 1991.

Зеров М. До джерел // Зеров М. Твори: В 2-х кн. – К.: Дніпро, 1990. – Т.2.

Зеров М. Літературний шлях Максима Рильського // Зеров М. Твори: У 2х т. – Т.2. – С. 547-562.

Іванисенко В. Михайло Драй-Хмара // Письменники Радянської України. – К.: Рад. письменник, 1989.

Історія української літератури ХХ ст.: У 2-х кн. – К.: Либідь, 1994. – Кн. 1.

Київські неокласики /Упорядник В.Агеєва. – К.: Факт, 2003. - 352с.

Клен Ю. Спогади про неокласиків // Україна. – 1990. – №20.

Ковалів Ю. Прокляті роки Юрія Клена // Клен Ю. Вибране. – К.: Дніпро, 1991.

Лавріненко Ю. Микола Зеров // Розстріляне відродження. – С. 127-140.

Лавріненко Ю. Михайло Драй-Хмара // Розстріляне відродження. – С. 264-267.

Лавріненко Ю. Павло Филипович // Розстріляне відродження. – С. 209-226.

Легка О. Драй-Хмара Михайло // Енциклопедія НТШ. К.; Львів; Тернопіль, 2022. Т. 5. С. 353–355.

Лейтес А., Яшек М. Десять років української літератури. – Харків: ДВУ, 1928. – Т.2.

Літературознавчий словник-довідник (НВ). – К.: ВЦ “Академія”, 1997.

Новиченко Л. Поетичний світ Максима Рильського (1910–1941). – К.: Наук. думка, 1980.

Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі. –К.: Либідь, 1997.

Полонська-Василенко Н. Декілька спогадів про Юрія Клена // Сучасність. – 1967. - № 12.

Рубчак Б. Шукаючи справжнього культобміну, справжнього Зерова і справжньої літератури // Сучасність. – 1965. - № 8.

Сверстюк Є. Гострої розпуки гострий біль // Дукля. – 1967. - № 6.

Слабошпицький М. Профіль з грона п'ятірного. Ю.Клен // Двадцять п'ять поетів української діаспори. - С. 7-48.

Филипович П.П. Літературно-критичні статті. – К.: Дніпро, 1991.

2.5. Український футуризм (теорія і практика).

Ідеологічна платформа та естетична програма футуристичних угруповань.

До історії формування футуристичних гуртків.

«Маніфест футуризму» - перший програмний документ.

Збірники «Семафор у майбутнє» і «Катафалк мистецтва»: маніфест і провокація як форми мистецтва.

Полеміка з традиціями. Неприродність футуристичних шукань для української поезії.

Сумна доля футуристичних угруповань в українській літературній історії.

М.Семенко як генератор ідей футуризму в Україні.

Етапи українського футуризму: кверофутуризм, панфутуризм, «Нова генерація».

Футуристичні групи «Фламінго», «Аспанфут», «Асоціація Комункульту», «Нова генерація», «Комункульт», «Вускк», «ОППУ».

Збірки М.Семенка: «Прелюд» (1913), «Дерзання» (1914), «Кверофутуризм» (1914), «Кобзар» (1910-1922), «Арії трьох П'єро» (1918).

Кость Буревій як людина і митець «трьох різних життів» (Ю.Лавріненко).

Мітичний автор Едвард Стріха, автор поеми «Зозендропія». Поема «Павло Полуботок».

Гео Шкуру пій – «король футуроперерій» в українській поезії. Збірки поетичні: «Психотези» (1922), «Барабан» (1923), «Жарини слів» (1925); поеми «Море» (1927), «Зима». Проза як «лівий роман»: «Жанна батальйонерка» (1930), «Двері в день»(1929).

Техно-мистецька група «А» і Майк Йогансен.

Рекомендована література

Адельгейм Є. Михайль Семенко // Семенко М.В. Поезії. – К.: Рад. письменник, 1985.

Вервес Г. Український авангард у контексті європейських маніфестів і програм // Слово і час. – 1992. - №12.

Грищенко О. Авангард як традиція // Прапор. – 1989. - №7.

Гундорова Т. Суспільно-літературний рух „Молодої України” і проблема” модерної нації // Сучасність. – 1992. - №3.

Зеров М. Твори: У 2-х томах. – К.: Дніпро, 1990.

Ільницький М. Футуризм, конструктивний динамізм // Ільницький М. Література українського відродження. Напрями і течії в українській літературі 20- - поч.. 30-х рр.. ХХ ст. – Львів: Львівський обласний науково-методичний інститут освіти, 1994. – С.54-63.

Капленко О.М. Наративні структури в українській авангардній прозі 20-х років ХХ ст. Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – К., 2005.

Капленко О.М. Образ автора в українській авангардній прозі: варіант М.Йогансена // Літературознавчі обрії. Праці молодих учених України. – К., 2003. – Вип. 4.

Капленко О.М. Роман Гео Шкурупія „Двері в день”: скорочення дистанції між автором і наративом. // Літературознавчі обрії. – К., 2004. – Вип. 5.

Лавріненко Ю. Гео Шкурупій (літературна сильвета) // Лавріненко Ю. Розстріляне відродження. – С.241-248.

Лавріненко Ю. Кость Буревій (Едвард Стріха) // Лавріненко Ю. Розстріляне відродження. – С. 391-404.

Лавріненко Ю. Михайль Семенко (літературна сильвета) // Лавріненко Ю. Розстріляне відродження. – С. 113-120.

Лейтес А., Яшек М. Десять років української літератури. – Харків: ДВУ, 1930.

Мельників М. Майк Йогансен: Ландшафти трансформацій. – К.: Смолоскип, 2002.

Мельників Р. Людина з химерним ім'ям // Йогансен М. Вибрані твори. – К.: Смолоскип, 2001.

Стріха Е. Пародези. Зозендропія. Автоекзекуція. – Нью-Йорк: «Слово», 1955. - 268с.

Український літературний авангард. Дискурс 1920-1930 рр. Методичний посібник. – Донецьк, 2001.

Черниш Г.М.. Михайль Семенко // Історія української літератури ХХ ст.. : У 2х кн.. – Кн.1: 1920-1930-ті рр.. ХХ ст.. / За ред. В.Г.Дончика. – К.: Либідь, 1993. – С.287-297.

Шкандрій М. Український прозовий авангард 20-х років // Слово і час. – 1993. - №8.

2. 6. Богдан-Ігор Антонич-поет: між неоромантизмом, імажинізмом, сюрреалізмом. Західноукраїнські літературні угруповання. Націо- і державотворче спрямування літературних об'єднань. Літературна періодика 20-30-их рр. у Галичині, на Буковині та на Закарпатті.

- Проблема академічного життєпису Богдана Ігоря Антонича
- Загадка таланту. Проблема шляху поетичного розвитку, обірвана трагічним відходом і зміна літературознавчих оцінок еволюції Антонича.
- Тематична, стильова і версифікаційна еволюція поета у збірках «Привітання життя», «Три перстені», «Книга Лева», «Зелена Євангелія», «Ротації». Метафора як універсальний спосіб авторського вислову. Антонич-прозаїк («роман «На лівому березі») та критик.

- Образ митця у поемі С.Гординського «Сновидів».

Політичний та історико-літературний чинник формування різностильових груп на Західній Україні. Львів - осередок інтенсивного мистецького життя.

"Логос" - літературна група католицького спрямування. Поетика символізму в творах О.Петрійчука, Г.Лужницького, В.Мельника. Вплив "молодомузівської" естетики на поезію В.Лімниченка (збірки "Клонюсь", "Дзвони дзвонять").

Літературна група "Листопад". Національно-патріотичне спрямування поезії. Творчість Б.Кравціва періоду міжвоєнтя.

Літературна молодь навколо журналу "Дажбог". Особливості стильової манери Б.-І.Антонича та Б.Кравціва.

Журнал "Назустріч": західні віяння в українській літературі. С.Гординський і журнал "Назустріч". Образ митця у поемі С.Гординського «Сновидів»

Літературно-ідеологічні напрямки міжвоєнного Львова. Видання «Вісник», «Вогні», «Дзвони», «Поступ», «Назустріч», «Діло». Львівські групи «Митуса», «Логос», автори «Вісника»,

«Назустрічі», «зачаровані на Схід». Полемічність культурного дискурсу: «націоналісти», «католики», «зачаровані на Схід», «естетики». «Вісниківська квадрига». «Дванадцятка», АНУМ.

Рекомендована література

Антонич Б.-І. Перстені молодості. До 30-ліття від смерті поета (1909-1937). – Братіслава, Слов. Пед. від. укр. л-ри в Пряшеві, 1966.

Антонич Б.І. Поезія по цей бік барикади // Антонич Б.І. Повне зібрання творів / Упоряд, комент. Д. Ільницького, передм. М.Ільницького. – Львів: Літопис, 2008. – С.898- 905.

Антонич Б.-І. Поезія по цей бік барикади /Пер. з пол. М. Ільницького // Дзвін. – 1990. - №5. – С. 114-117.

Бабій О. Ідеологічні основи західноукраїнської літератури // Літературно-науковий вісник. – 1929. – Т. 99. – Кн. 7/8.

Богдан Ігор Антонич: Показчик друкованих матеріалів та автографів до 80-річчя з дня народження /Укладачі: Т.Ю. Кульчицька, Н.І.Грайцер; наук. ред. і вступ. стаття М.М. Ільницького / АН УРСР. Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника. – Львів, 1989. – 140 с.

Весни розспіваної князь. Слово про Антонича: Стаття, есе, спогади, листи, поезії /Упоряд. М.М. Ільницький, Р.М.Лубківський; Передм. Л.М.Новиченка. – Львів: Каменяр, 1989. – 430с.

Гординський С. Розмова про минулорічну літературу // Назустріч. – 1937. – Ч. 3.

Грицьков'ян Я. Українські письменники міжвоєнного двадцятиліття: група “Логос” // Записки НТШ. – Львів, 1994. – Т. 228: Праці філол. секції.

Дубина М. Василь Бобинський знаний і незнаний // Бобринський В. Гість із ночі: Поезія. Проза. Публіцистика. Літературна критика. Переклади. – К.: Дніпро, 1990.

Е. М. Богдан І. Антонич // Вістник: місячник літератури, мистецтва, науки й громадського життя. – 1937. – Р.5. – Кн.9. – Т.ІІІ (вересень). – С. 659-661. – С. 660., 661.

Зеров М. Твори: У 2-х томах. – К.: Дніпро, 1990. – Т. 2.

Ільницький М. Богдан-Ігор Антонич. Нарис життя і творчості. – К.: Рад. письменник, 1991.

Ільницький М. Від “Молодої Музи” до “Празької школи”. – Львів: Інститут Українознавства НАН України, Львівський обласний методичний інститут освіти, 1995. – 318с.

Ільницький М. Драма без катарсису: Сторінки літературного життя Львова першої половини ХХ ст. – Львів: Місіонер, 1999.

Ільницький М. Західноукраїнська і еміграційна поезія 20–30-х років. – К.: Знання, 1992.

Ільницький М. Критики і критерії. Літературно-критична думка в Західній Україні 20-30-х рр.. ХХ ст. – Львів: ВНТЛ, 1998.

Ільницький М. Міст над рікою часу // Антонич Б.-І. Знак Лева. – Львів: Каменяр, 1998.

Ільницький М. Незнищенність поезії // Антонич Б.-І. Поезії. – К.: Рад. письменник, 1988.

Історія української літератури ХХ ст.: У 2-х кн. – К.: Либідь, 1994. – Кн. 1.

Коломийців І. Лірика останнього десятиліття (1919–1929) // Нові шляхи. – 1929. – Ч. 1.

Координати: Антологія сучасної української поезії на Заході. – Нью-Йорк, 1969. – Т. 1.

Культурне життя в Україні. Західні землі: Документи і матеріали. – К.: Наук. думка, 1995. – Т. 1–2.

Лубківський Р. Святослав Гординський: “Esse poeta” // Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність. – Львів, 2004. – Вип. 12: Ювілейний збірник на пошану члена-кореспондента НАН України Миколи Ільницького.

Неборак В. Упокоєння крилатих душ // Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність. – Львів, 2004. – Вип. 12: Ювілейний збірник на пошану члена-кореспондента НАН України Миколи Ільницького.

Олійник-Рахманний Р. Літературно-ідеологічні напрямки в західній Україні (1919-1939 роки). – К.: Четверта хвиля, 1990. – 240 с.

Петров В., Чижевський Д., Глобенко М. Українська література. – Мюнхен-Львів, 1994.

Похорони Богдана Ігоря Антонича // Українські вісти: Щоденник. – 1937. – Р. III. – Ч. 150 (488). – 10 лип. – С. 2.

Рубчак Б. Богдан Ігор Антонич // Українське слово. Хрестоматія української літератури та літературної критики ХХ ст.: У 3-х кн. – Кн. II. – К.: Рось, 1993. – С. 691-692.

Салига Т. З євшаном крізь долю // Кравців Б. Поезії. – Львів: Фенікс Лтд, 1993.

Тарнавський О. Літературний Львів, 1939–1941. – Львів, 1995.

Тарнавський О. Поетичний шлях Богдана Кравціва // Сучасність. – 1977. – Ч. 2.

Ткачук І. Революційно-пролетарська література на Західній Україні. – Харків, 1932.

2.7. Розвиток української прози 20-30-их рр. ХХ ст. Автори і художні тексти.

Жанрова палітра української прози міжвоєння. Розвиток імпресіоністичної новели. Мотиваційне збагачення жанру повісті (прозові експерименти футуристів). Особливості розвитку романної епіки у 20-30-ті роки ХХ ст. Нівеляція творчого пошуку майстрів прози в часи «радянщини» (примусове впровадження т.зв. псевдожанру «колгоспного» та «виробничого» роману).

- Пролетарська проза та твори «проти течії», тобто проза опору. Твори «проти течії» - художні тексти М.Хвильового, В.Підмогильного, М.Івченка, Є.Плужника, Ю.Шпола, В.Винниченка, О.Слісаренка, В.Гжицького, В.Домонтовича, якими відстоювалось право на вільну творчість. Хвильовизм літераторів. Філософічність, етичність прози, «трагічна свідомість». Жанровий епічний рух від малих форм до великих, від ліричності до сюжетності. Орнаментальна, імпресіоністична, лірична проза як означення одного явища – малих форм 20-х років. Новели М.Хвильового, Г.Косинки.

- Соціально-психологічна повість (М.Хвильовий, В.Підмогильний, Б.Антоненко-Давидович, П.Панч, І.Дніпровий, А.Любченко). Проблема сюжетності.

- Спроби новітнього роману. Інтелектуалізм. «Блакитний роман» Г.Михайличенка (1921): проблема відшукування сенсів, архітектоніки, жанру і стильової ідентифікації. Психологічний роман про малий світ малих людей («Місто» В.Підмогильного). «Романтичний роман» («Майстер корабля» Ю.Яновського). «Проблемний роман» («Робітні сили» М.Івченка). «Символістський/літературний роман» («Золоті лисенята» Ю.Шпола). «Національний роман» («Чорне озеро» В. Гжицького). «Роман стосунків» - любовно-філософський роман («Недуга» Є.Плужника), утопійний («Сонячна машина» В.Винниченка, «Чорний ангел» О.Слісаренка). «Революційний роман» (Бур'ян» А.Головка). «Лівий роман» («Арсенал сил» Гео Коляди, «Двері в день» Гео Шкурупія, «Ведмідь полює за сонцем» А. Чужого, «Подорож ученого доктора Леонардо і його майбутньої коханки прекрасної Альчести у Слобожанську Швейцарію» Майка Йогансена).

- «Біографічний» роман Віктора Петрова-Домонтовича («Аліна і Костомаров»). Проблема автора («Без ґрунту», «Доктор Серафікус»)

Рекомендована література

Брюховецький В. Знедійснення дійсности, або Via dolorosa навспак [Передмова] // Петров В. Розвідки: У 3 томах. К.: Темпора, 2013. Т. 1. С. 6–91.

Васьків М. Український еміграційний роман 1930–1950-х років. Кам'янець-Подільський, 2011.

- Гірняк М. Таємниця роздвоєного обличчя: Авторська свідомість в інтелектуальній прозі Віктора Петрова-Домонтовича. – Львів: Літопис, 2008.
- Гром'як Р. Еміграція і художня література: грані проблеми й аспекти дослідження // Гром'як Р. Давнє і сучасне: вибрані статті з літературознавства. Тернопіль: Лілея, 1997. С. 247–251.
- Двадцять років: Літературні дискусії, полеміки. – К.: Дніпро, 1991.
- Зеров М. «Сонячна машина» як літературний твір // Зеров М. твори: У 2х т. – Т.2. – С. 435-456.
- Зеров М. Два прозаїки // Зеров М. Твори: У 2х т. – Т.2. – С. 516-536.
- Зеров М. З сучасної української прози // Життя і революція. – 1925. – Ч.5. – С. 35.
- Ільницький О. «Хвильовий-комуніст – це не Каганович»: Інтерв'ю 13. 03. 2019 // URL: <https://chytomo.com/oleh-ilnytskyj-khvylovyj-komunist-tse-ne-kahanovych/>
- Ковалів Ю. Літературна дискусія 1925-1928 років. – К., 1990.
- Ковальчук О. Микола Хвильовий і кубізм. «Я(Романтика)» // Літературний Чернігів. 2017. № 2. С. 151–156.
- Кривенко М. Микола Хвильовий. – Серія «УСЕ для школи. Програмні тексти, ілюстрації, пояснення, завдання, тести. Вип.1. – К.: Всеуито, 2001. – 72с.
- Ласло-Куцюк М. Шукання форми. Нариси з української літератури ХХ ст.. – Бухарест, 1980.
- Лейтес А., Яшек М. Десять років української літератури. – Х, 1928.
- Мафтин Н. У пошуках «GRAND» стилю: західноукраїнська та еміграційна проза міжвоєнного двадцятиліття. Івано-Франківськ: ЛІК, 2011. 336 с.
- Набитович І. Універсум *sacrum*'у в художній прозі (від модернізму до постмодернізму): монографія. Дрогобич; Люблін: Посвіт, 2008. 600 с.
- Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі. – К.: Либідь, 1999.
- Пастух Т. Роман «Місто» В.Підмогильного. Проблема урбанізму та психологізму. – Луганськ, 1999.
- Рудницький М. Микола Хвильовий // Рудницький М. Від Мирного до Хвильового. Між ідеєю і формою.. Що таке «Молода муза»? – Дрогобич: ВФ «Відродження», 2009. – С. 267-271.
- Рудницький М. Микола Хвильовий // Рудницький М. Від Мирного до Хвильового. Між ідеєю і формою. Що таке «Молода муза»? – Дрогобич: ВФ «Відродження», 2009. – С. 267-271.
- Сеник Л. Роман А.Головка «Мати»: літературно-критичний нарис. – К.: Рад. письменник, 1963.
- Сеник Л. Роман опору: Український роман 20-х років: проблема національної ідентичності. – Львів: Академічний експрес, 2002.
- Шерех Ю. Хвильовий без політики // Шерех Ю. Пороги і запоріжжя. Література. Мистецтво. Ідеології: В 3 т. – Харків:Фоліо, 1998. – Т.І. – С. 57-68.

2.8. Естетичні тенденції української драматургії та кінодраматургії 20-30- років ХХ ст.

- Рух драматичного роду в межах літературної драматургії і професійного театру 20-30-х років. «Психологічний» театр Г.Юри та «експериментальний» театр Л.Курбаса.
- Символістська драматургія О.Олеса, С.Черкасенка, Я.Мамонтова, І.Кочерги як пророцьке мистецтво.
- Моральна лабораторія у драматургії В.Винниченка. «Закон», «Чорна пантера і Білий ведмідь».
- Драматургія М.Куліша – творця цілісної трагедійної форми. Вибудовування нової драми «контакту», «вистави-ретро». Складність жанру, оновлення драматургійних засобів («очуження» та «відчуження»), філософська наповненість української драми. «Народний

Малахій», «Патетична соната», «Мина Мазайло», «Хулій Хурина», «Отак загинув Гуска», «Маклена Граса»: інтерпретація текстів. Куліш і Курбас.

- Філософська трагікомедія І.Кочерги; превалювання первісної ідеї над розвитком сюжету («Фея гіркого мигдалю», «Марко в пеклі»). Фантастика чи антиутопія: про «Майстрів часу» І.Кочерги.
- Пролетарська драматургія О.Корнійчука. Знецінення естетичного пошуку.
- Розвиток драматургії на еміграції. Драма О.Олеся «Земля обітована» (1935), «Ціна крові (1930) С.Черкасенка.

О.Довженко – творець жанру кіноповісті. Новаторство засобів українського кіномистецтва: введення «розімкнутого» епічного сюжету, фабульно не зв'язані кадри і узагальнений метафоричний образ. Кіноповість О.Довженка. «Звенигора», «Арсенал», «Земля».

Рухливість драматургії І Кавалерідзе. Зміна статичних композицій у фільмах «Злива», «Перекоп», «Коліївщина»

Насильницький обрив ідейно-естетичних шукань української драматургії у 1934 році: уніфікація жанру.

Рекомендована література

Історія української літератури ХХ ст. – Кн.І (1910 – 1930-ті роки) / За ред. В.Г.Дончика. – К.: Либідь, 1993.

Ковалів Ю. Історія української літератури: кінець ХІХ – початок ХХІ ст.: підручник: У 10 томах. К.: ВЦ «Академія», 2013. Т. 4: У сподіваннях і трагічних зламах.

Ковалів Ю. Історія української літератури: кінець ХІХ – початок ХХІ ст.: підручник: У 10 томах. К.: Альма Матер, 2014. Т. 5: У сподіваннях і трагічних зламах.

Ковалів Ю. Історія української літератури: кінець ХІХ – початок ХХІ ст.: підручник: У 10 томах. К.: ВЦ «Академія», 2019. Т. 6: На розламах міжвоєнного двадцятиліття.

Кузякіна Н. Нариси української радянської драматургії: Частина перша (1917-1934). – К., 1958.

Курбасівські читання. Науковий вісник. Нац. Центр театр. Мистець. Ім.. Леся Курбаса; Редкол. Н.Корнієнко (голова) та ін.. – К.: НЦТМ ім.. Леся Курбаса, 2006 – № 2: До 120-річчя від дня народження Леся Курбаса: історія, теорія, критика / Ред.-упоряд.: В.Собіянський, Т.Бойко. – 2007. – 286 с.

Леся Курбас. Спогади сучасників / За ред. В.С. Василька. – К.: Мистецтво, 1969. – 360 с.

Працьовитий В. Українська історична драма. – Львів: Ліга-Прес, 2002.

Танюк Л. Драма Миколи Куліша [Передмова] // Куліш М. Твори: В 2 томах. К.: Дніпро, 1990. Т. 1. С. 3–35.

ІІІ. ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

3.1. Мала проза та драматургія Володимира Винниченка

Запитання і проблеми для обговорення та дискусії:

1. Мала проза 1901-1906 рр.:

- неоромантичний стиль у прозі В.Винниченка;
- імпресіоністична та психологічно-реалістична манера письма;
- сентиментально-народницький образ українського села.

(«Біля машини», «Краса і сила», «Голота», «Боротьба», «Босяк», «Момент»: інтерпретація текстів. Загальна характеристика малої прози письменника («Краса і сила», «Біля машини», «Голота», «Студент», «Федько-халамидник»).

2. «Я хочу собою возвеличити українське...» (літературний портрет письменника).

3. Ніцшеанський слід у творчості В.Винниченка.

4. Період драми та проблемно-психологічного роману (1907-1920):

- художньо-тематичний аналіз драматургії («Чорна Пантера і Білий Медвідь», «Закон», «Брехня»).

Література:

Панченко В. *Будинок з химерами*. – Кіровоград, 1988.

Гнідан О., Дем'янівська Л. *Володимир Винниченко*. – К., 1996.

Костюк Г. *Володимир Винниченко і його доба*. – Нью-Йорк, 1980.

Жулинський М. *Слово і доля*. – К., 2002.

Панченко В. *Володимир Винниченка: парадокси долі*. – К., 2004.

Пастух Б. *Ранні романи В.Винниченка*. – Львів, 2009.

Погорілий С. *Неопубліковані романи В.Винниченка*. – Нью-Йорк, 1981.

Літературознавчий словник-довідник (НВ). – К.: ВЦ «Академія», 1997.

Лексикон загального і порівняльного літературознавства. – Чернівці: Золоті литаври, 2001.

Історія української літератури ХХ ст.: У 2-х кн. – К.: Либідь, 1994. – Кн.1.

Українська літературна енциклопедія: В 5-ти т. – К.: УРЕ, 1988-1995. – Т.1, 2, 3.

Франко І. *Нарис історії українсько-руської літератури до 1890 р.* // Франко І. *Зібрання творів в 50-ти т.* – К., 1984. – Т.41.

Шевчук В. *Із вершин та низин. Книжка цікавих фактів із історії української літератури*. – К., 1990.

3.2. Мала і велика проза М.Хвильового.

Запитання і проблеми для обговорення та дискусії:

1. «Романтика вітаїзму» як індивідуальний стиль М.Хвильового. Концепція «азіатського ренесансу». Особливості авторського письма (уривчастість фрази, розрив сюжетів, відверте оприявлення ідеї твору, захоплення підсвідомим, важливість художньої деталі та ін.). Авторське «я» у текстах.

2. Специфіка «трагічної свідомості» героїв М.Хвильового.

3. Образ українського комуніста: протест проти «системи»- суспільної в'язниці.

4. Специфічно «хвильовістські» образи.

5. Образ революції та України в художній візії митця.

6. Специфіка імпресіонізму та символізму. Елементи сюрреалізму.

7. Роман «Вальдшнепи»: проблема героя.

8. Особливості малої прози письменника («Я (Романтика)», «Мати», «Кіт у чоботях», «Санаторійна зона», «Редактор Карк», «Арабески»).

Література:

Зеров М. *Два прозаїки* // Зеров М. *Твори: У 2х т.* – Т.2. – С. 516-536.

Зеров М. *З сучасної української прози* // *Життя і революція*. – 1925. – Ч.5. – С. 35.

Ласло-Куцук М. *Шукання форми. Нариси з української літератури ХХ ст.* – Бухарест, 1980.

- Рудницький М. Микола Хвильовий // Рудницький М. Від Мирного до Хвильового. Між ідеєю і формою.. Що таке «Молода муза»? – Дрогобич: ВФ «Відродження», 2009. – С. 267-271.
- Сеник Л. Роман опору: Український роман 20-х років: проблема національної ідентичності. – Львів: Академічний експрес, 2002.
- Безхутрий Ю. Художній світ М.Хвильового. – Х., 2005.
- Безхутрий Ю. М.Хвильовий: проблеми інтерпретації. – Х., 2003.
- Баган О., Гузар З., Червак Б. Лицарі духу (Українські письменники-націоналісти – „вісниківці”). – Дрогобич: Відродження, 1996.
- Грабович Г. До історії української літератури. – К.: Основи, 1997.
- Двадцять років: літературні дискусії, полеміки. – К.: Дніпро, 1991.
- Лейтес А., Яшек М. Десять років української літератури. – Харків: ДВУ, 1930.
- З порога смерті: Письменники України – жертви сталінських репресій. – К.: Радянський письменник, 1991.
- Ільницький О. «Хвильовий-комуніст – це не Каганович»: Інтерв'ю 13. 03. 2019 // URL: <https://chytomo.com/oleh-ilnytskyj-khvylovuj-komunist-tse-ne-kahanovych/>
- Ковальчук О. Микола Хвильовий і кубізм. «Я(Романтика)» // Літературний Чернігів. 2017. № 2. С. 151–156.

3.3. Проза В.Підмогильного.

Запитання і проблеми для обговорення та дискусії:

1. Оповідання В.Підмогильного «Проблема хліба», «В епідемічному бараці», «Син»: проблематика та художня майстерність. Моральні колізії між індивідом та його оточенням (новели «Історія пані Ївги», «Військовий літун», «Сонце сходить»).
  2. Роман «Місто у контексті української великої прози 20-30-х рр. ХХ ст. («Блакитний роман» Г.Михайличенка, «Чорне озеро» В.Гжицького, романістика А.Головка, В.Винниченка, Ю.Яновського, В.Петрова, повісті П.Панча, Б.Антоненка-Давидовича, Наталени Королевої, Ю.Шпола, А.Любченка та ін..).
- Степан Радченко і місто. Степан Радченко та село його часу (соціально-етнонаціональний портрет).
  - Художня майстерність твору. Традиція і новаторство.
  - Творча манера письма В.Підмогильного: творення жанру соціально-психологічної повісті.

Література:

- Якубовський Ф. Силуети сучасних українських письменників. – К., 1928.
- Смолич Ю. Розповідь про неспокій. – К., 1968.
- Шевчук В. У світі прози В.Підмогильного // Підмогильний В. Твори. – К., 1989.
- Мельник В. Суворий аналітик доби (В.Підмогильний). – К., 1994.
- Жулинський М. Із забуття – в безсмертя (сторінки призабутої спадщини). – К.: Дніпро, 1990.
- Білецький О. Проза взагалі й наша проза 1925 року // Білецький О. Літературно-критичні статті. К.: Дніпро, 1990. – С. 51-91.
- Петров В., Чижевський Д., Глобенко М. Українська література. – Мюнхен-Львів, 1994.
- Історія української літератури ХХ ст.: У 2-х кн. – К.: Либідь, 1994. – Кн. 1.
- Лейтес А., Яшек М. Десять років української літератури. – Харків: ДВУ, 1930. – Т.1.
- Двадцять років: літературні дискусії, полеміки. – К.: Дніпро, 1991.
- Письменники Радянської України 20-30-і роки. – К.: Радянський письменник, 1989.
- Наєнко М.К. Історія українського літературознавства. – К.: Академія, 2003.

Павличко С. *Дискурс модернізму в українській літературі*. – К.: Либідь, 1997.
Шевчук В. *У світі прози Валер'яна Підмогильного // Підмогильний В. Місто: Роман, оповідання*. – К.: Молодь, 1989.

3.4. Утвердження романтичного напрямку у творчості Ю.Яновського

Запитання і проблеми для обговорення та дискусії:

1. Українська велика проза 20-х років і роман Ю.Яновського «Майстер корабля».
2. «Майстер корабля» як літературна містифікація.
3. Герої роману і його прототипи. «Щоденникова» основа твору.
4. З творчої лабораторії письменника. Поєднання романтичної сугестії із модерними конструкціями.
5. «Чотири шаблі» і «Вершники»: загальна характеристика.

Література:

Бажан М. *Майстер залізної троянди // Вітчизна*. – 1979. - №8.
Сеник Л. *Роман опору*. – Львів, 2002.
Смолич Ю. *Розповідь про неспокій триває*. – Ч.ІІ. – К., 1966.
Панченко В. *Юрій Яновський*. – К., 1988.
Маланюк Є. *В 15-річч з дня смерті // Маланюк Є. Книга спостережень*. – Торонто, 1962.
Лавріненко Ю. *Юрій Яновський // Лавріненко Ю. Розстріляне відродження*.
Письменники Радянської України 20-30-і роки. – К.: Радянський письменник, 1989.
Зеров М. *Ad fontes // Зеров М. Твори: В 2-х т.* – К.: Дніпро, 1990. – Т.2.
Історія української літератури ХХ ст.: У 2-х кн. – К.: Либідь, 1994. – Кн. 1.
Гроно нездоланих співців: Літературні портрети українських письменників ХХ ст. – К.: Укр. письменник, 1997.
Жулинський М.М. *Із забуття – в безсмертя*. – К.: Дніпро, 1990.
Українська літературна енциклопедія: В 5-ти т. – К.: УРЕ, 1988-1995.
Шерех Ю. *Третя сторожа*. – К.: Дніпро, 1993.
Юткін В. *Йогансен М.Г. // З порога смерті... Письменники України – жертви сталінських репресій*. – К.: Рад. письменник, 1991.
Ковалів Ю. *Літературна дискусія 1925–1928 рр.* – К.: Знання, 1990
Новиченко Л. *На позовах з істиною (Про деякі зарубіжні огляди історії української радянської літератури) // Вітчизна*. – 1959. - №12.
Семенчук І. *Юрій Яновський: Життя і творчість*. – К.: Рад. школа, 1990.

3.5. Н Борис Антоненко-Давидович. Повість «Смерть»

Запитання і проблеми для обговорення та дискусії:

1. Загальна характеристика життя і творчості Б.Антоненка-Давидовича.
2. «Ліризованість» його малої прози.
3. Повесть «Смерть» як зразок прози «трагічної свідомості».
  - 3.1. Проблематика і жанр.
  - 3.2. Концепція героя.
  - 3.3. Типологічний контекст повісті («Я(Романтика)», «Санаторійна зона» М.Хвильового, «Остап Шаптала» В.Підмогильного).
  - 3.4. Світовідчуття і стиль.

Література:

Антоненко-Давидович Б. *На довгій ниві. Вибрані твори*. – К., 1967.

Антоненко-Давидович Б. *Смерть. Сибірські новели. Завищені оцінки.* – К., 1989.

Бойко Л.С. *Борис Антоненко-Давидович // Історія української літератури ХХ ст. : У 2-х кн. – Кн.1. / За ред. В.Г. Дончика.* – К.: Либідь, 1993. – 596-604.

Лавріненко Ю. *Борис Антоненко-Давидович // Ю. Розстріляне відродження: Антологія 1917-1933: поезія – проза – драма – есей / Упорядкув., передм. Ю.Лавріненка; Післямова Є.Сверстюка.* – К.: Смолоскип, 2004. – С. 489-564.

Сеник Л. *роман опору: Український роман 20- років: проблема національної ідентичності.* – Львів, 2002.

Хоменко Г. «Смерть» Б.Антоненка-Давидовича: неявний смисл тексту // *Слово і час.* – 1999. – Ч.2. – С. 37-41.

Антоненко-Давидович Б. *Здалека й зблизька.* – К., 1969.

3.6. Новелістика Григорія Косинки

Запитання і проблеми для обговорення та дискусії:

1. Проблема сюжету у новелістиці Г.Косинки.
2. Імпресіонізм Г.Косинки.
3. Образ пролетарської революції в українському селі: філософія правди.
4. Аналіз новел «На золотих богів», «Політика», «Змовини», «Гармонія».

Література:

Зеров М. *З сучасної української прози // Життя і революція.* – 1925. – Ч.5. – С. 35.

Ласло-Куцюк М. *Шукання форми. Нариси з української літератури ХХ ст..* – Бухарест, 1980.

Пастух Т. *Роман «Місто» В.Підмогильного. Проблема урбанізму та психологізму.* – Луганськ, 1999.

Рудницький М. *Микола Хвильовий // Рудницький М. Від Мирного до Хвильового. Між ідеєю і формою.. Що таке «Молода муза»?.* – Дрогобич: ВФ «Відродження», 2009. – С. 267-271.

Сеник Л. *Роман опору: Український роман 20-х років: проблема національної ідентичності.* – Львів: Академічний експрес, 2002.

Ільницький М. *Критики і критерії. Літературно-критична думка в Західній Україні 20-30-х рр.. ХХ ст.* – Львів: ВНТЛ, 1998.

Зеров М. *Твори: У 2-х томах.* – К.: Дніпро, 1990.

Історія української літератури ХХ ст.: У 2-х кн. – К.: Либідь, 1994. – Кн. 1.

Літературознавчий словник-довідник (НВ). – К.: ВЦ «Академія», 1997.

Лексикон загального і порівняльного літературознавства. – Чернівці: Золоті литаври, 2001.

3.7. Новелістика Аркадія Любченка

Запитання і проблеми для обговорення та дискусії:

1. Літературний портрет А.Любченка. Сильові пошуки письменника: переплетення романтичного вітаїзму, імпресіонізму і традиційного класичного реалізму
2. Повість «Вертеп» - маніфест романтики вітаїзму. Жанрові координати «ліричної повісті у новелах».
3. Новела «Via dolorosa» як приклад романтичної, лірико-імпресіоністичної новелістики. Новели «Зяма», «Його таємниця».

Література:

Шерех Ю. Колір нестримних палахтінь («вертеп» А.Любченка) // МУР-Альманах. Ч.1. Прометей. 1946.

Дзюба І., Агеева В. Аркадій Любченко // Історія української літератури ХХ ст. /за ред. В.Г.Дончика. – Кн.1. – К.: Либідь, 1993. – С. 610-618.

Історія української літератури ХХ ст.: У 2-х кн. – К.: Либідь, 1994. – Кн. 1.

Літературознавчий словник-довідник (НВ). – К.: ВЦ «Академія», 1997.

З порога смерті: Письменники України – жертви сталінських репресій. – К.: Рад. письменник, 1991.

3.8. Драматургія Миколи Куліша

Запитання і проблеми для обговорення та дискусії:

1. Новаторство драми. Філософія правди. Жанрове розмаїття драматургії М.Куліша.
2. П'єса «Хулій Хурина»: абсурд радянського бюрократично-партократичного життя.
3. Соціалізм як «хвора мрія» в трагікомедії «Народний Малахій».
4. «Філологізм» комедії «Мина Мазайло».
6. Природа драматизму у п'єсі «Маклена Граса».

Література:

Кузякіна Н. Драматург Микола Куліш. – К., 1962.

Кузякіна. Українська драматургія початку ХХ ст.. шляхи становлення. – К., 1979.

Курбас Лесь. Березіль: із творчої спадщини. – К., 1988.

Хороб С. Українська драматургія крізь виміри часу. – Івано-Франківськ, 2009.

Грабович Г. До історії української літератури. – К.: Основи, 1997..

Історія української літератури ХХ ст.: У 2-х кн. – К.: Либідь, 1994. – Кн. 1.

Гроно нездоланих співців. Літературні портрети українських письменників ХХ ст. – К.: Укр. письменник, 1997.

Нахлік О. Письменник – Нація – Універсум: світоглядні та художні шукання в літературі ХІХ – ХХ ст. – Львів, 1999.

Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі. –К.: Либідь, 1997.

Ковалів Ю. Історія української літератури: кінець ХІХ – початок ХХІ ст.: підручник: У 10 томах. К.: ВЦ «Академія», 2013. Т. 4: У сподіваннях і трагічних зламах.

Ковалів Ю. Історія української літератури: кінець ХІХ – початок ХХІ ст.: підручник: У 10 томах. К.: Альма Матер, 2014. Т. 5: У сподіваннях і трагічних зламах.

Ковалів Ю. Історія української літератури: кінець ХІХ – початок ХХІ ст.: підручник: У 10 томах. К.: ВЦ «Академія», 2019. Т. 6: На розламах міжвоєнного двадцятиліття.

Процюк С. Гіркий світ, солодкий світ: Есе про письменників і суспільство. Брустури: Diskursus, 2021.

IV. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	У тому числі					Усього	У тому числі				
		л	п	лаб	ін д	С р		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль1.												
Змістовий модуль1.												
Ідейно-естетичні параметри літературного процесу 20-30-х років ХХ століття												
Тема1. Український літературний процес 20-30-х років ХХ ст.: Загальна характеристика.	4	2	2			7						
Тема 2. Літературні угруповання 20-30-х рр. ХХ ст.	4	2	2			7						
Тема 3. М.Хвильовий і літературна дискусія 1925 – 1928 років.	4	2	2			7						
Тема 4. Київські неокласики і проблема українського неокласицизму	4	2	2			7						
Тема 5. Український футуризм. Етапи. Представники. М.Семенко, Г.Шкурупій, Е.Стріха	4	2	2			7						
Тема 6. Богдан-Ігор Антонич-поет: між неоромантизмом, імажинізмом, сюрреалізмом.	4	2	2			7						
Тема 7 Розвиток української прози 20-30-х рр.. ХХст.: автори і художні тексти.	4	2	2			8						
Тема 8. Естетичні тенденції української драматургії і кінодраматургії 20-30- років ХХ ст	4	2	2			8						
Разом – зм. Модуль1	32	16	16			58						
Усього годин	32	16	16			58						

V. САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна робота студента в рамках курсу може відбуватися у таких видах діяльності:

- Опрацювання певних наукових праць;
- Читання прозових, поетичних, драматичних текстів письменників, приналежних до тих чи інших літературних угруповань 20-30-их рр. ХХ ст..
- Написання роздуму (есе) з приводу поетичного твору чи тем та ідей предмета спецкурсу;
- Підготовка рефератів.

Крім того, бажано проводити і своєрідні “круглі столи”, диспути, аби виявити рівні вміння коментувати спірні проблеми курсу, оминаючи при цьому застарілі критичні літературознавчі “штампи”. Це, своєю чергою, закладає хороші підвалини для самостійного наукового мислення, для формування навичок “триматися в суперечці”, працювати на слухача та аудиторію, що вкрай необхідно студентові-магістрантові – майбутньому науковцеві, викладачеві, вчителю.

Для самостійного опрацювання (прочитання і можливого конспектування) виокремлюємо насамперед ті праці, у яких студент знайде матеріал і проблематику нормативного курсу. Також сюди входять ті праці, котрі внесені у списки літератури для підготовки практичних занять.

- *Антонич Б.І. Поезія по цей бік барикади // Антонич Б.І. Повне зібрання творів / Упоряд, комент. Д. Ільницького, передм. М.Ільницького. – Львів: Літопис, 2008. – С.898- 905.*
- *Е. М. Богдан І. Антонич // Вістник: місячник літератури, мистецтва, науки й громадського життя. – 1937. – Р.5. – Кн.9. – Т.ІІІ (вересень). – С. 659-661. – С. 660., 661.*
- *Зеров М. «Вітер з України» (Третя Книжка Тичини) // Зеров М. Твори у 2х т. – К., 1990. - Т.2. – С. 492-505.*
- *Зеров М. «Сонячна машина» як літературний твір // Зеров М. твори: У 2х т. – Т.2. – С. 435-456.*
- *Зеров М. Ad fontes // Зеров М. твори: У 2х т. – Т.2. – С. 568-881.*
- *Зеров М. Василь Елланський // Зеров М. Твори: У 2 т. – Т.2.: історико-літературні та літературознавчі праці. – К.: Дніпро, 1990 / Упоряд. Г.П. Кочур, Д.П. Павличко. – К.: Дніпро, 1990. – С. 562-567.*
- *Зеров М. Два прозаїки // Зеров М. Твори: У 2х т. – Т.2. – С. 516-536.*
- *Зеров М. Літературний шлях Максима Рильського // Зеров М. Твори: У 2х т. – Т.2. – С. 547-562.*
- *Маланюк Є. Совітські літературні справи // Вісниківство: літературна традиція та ідеї. Збірник наукових праць, присвячений пам'яті Василя Іванишина / Ред колегія: Л.Кравченко (голова), О.Баган, П.Іванишин та ін.. – Дрогобич: Коло, 2009. – С.330-342.*

- Рубчак Б. Богдан Ігор Антонич // *Українське слово. Хрестоматія української літератури та літературної критики ХХ ст.: У 3-х кн. – Кн. II. – К. : Рось, 1993. – С. 691-692.*
- Рудницький М. Нова доба – нова література // *Рудницький М. Від Мирного до Хвильового. Між ідеєю і формою.. Що таке «Молода муза»?.* – Дрогобич: ВФ «Відродження», 2009. – С. 272-295.
- Сенік Л. Хвильовизм і вісниківство як вияв національної тотожності // *Вісниківство: літературна традиція та ідеї. Збірник наукових праць, присвячений пам'яті Василя Іванишина / Ред колегія: Л.Кравченко (голова), О.Баган, П.Іванишин та ін.. – Дрогобич: Коло, 2009. – С. 218-225.*
- Тарнавський О. Томас Стернз Еліот і Павло Тичини // *Всесвіт. – 1996. - № 5.*
  - Черненко О. Імпресіонізм та експресіонізм // *Українське слово. Хрестоматія української літератури та літературної критики ХХ ст.. – К, 1994. – Кн.1. С. 206-208.*
- Клен Ю. Ще раз про сіре, жовте і про Вісниківську квадригу // *Вісник. – 1935. – Ч.6.*
- Наріжний С. Українська еміграція: Культурна праця української еміграції між двома світовими війнами. – Прага, 1942.
  - Неврлий М. Празька поетична школа // *Слово і час. – 1995. - №7.*
  - Одарченко П. Українська література: Зб. вибр. ст. – К.: Смолоскип, 1995.
  - Ільєва Г.О. Таємниці кохання. До проблеми любовної поезії української еміграції. – Коломия: Вік, 1996.
    - Історія української еміграції: Навч. посібник (Б. Лановик, Р. Гром'як, М. Троф'як та ін.). – К.: Вища школа, 1997.
    - Мишанич О. Повернення: Літературно-критичні статті та нариси. – К.: Обереги, 1997.
    - Дубина М. Василь Бобинський знаний і незнаний // *Бобринський В. Гість із ночі: Поезія. Проза. Публіцистика. Літературна критика. Переклади. – К.: Дніпро, 1990.*
    - Ткачук І. Революційно-пролетарська література на Західній Україні. – Харків, 1932.
    - Лубківський Р. Святослав Гординський: “Esse poeta” // *Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність. – Львів, 2004. – Вип. 12: Ювілейний збірник на пошану члена-кореспондента НАН України Миколи Ільницького.*
    - Ковалів Ю. Прокляті роки Юрія Клена // *Клен Ю. Вибране. – К.: Дніпро, 1991.*
    - Дзюба І. Він хотів „жити, творити на своїй землі...” // *Драй-Хмара М. Вибране. – К., 1989.*
    - Новиченко Л. Поетичний світ Максима Рильського (1910–1941). – К.: Наук. думка, 1980.
    - Полонська-Василенко Н. Декілька спогадів про Юрія Клена // *Сучасність. – 1967. - № 12.*
    - Геркен-Русова Н. Патриціанська поезія, або Дві стихії в творчості Юрія Клена // *Визвольний шлях. – 1968. – № 5.*
    - Колісниченко-Братунь Н. Оскарження червоної ротонди // *Осьмачка Т. Старший боярин. Повісті. – Львів: Червона калина, 1998.*
    - Череватенко Л. „Фатальний цей трикутник” // *Плужник Є. Змова в Києві: Роман, п'єси. – К.: Укр. письменник, 1992.*
    - Шевчук В. У світі прози Валер'яна Підмогильного // *Підмогильний В. Місто: Роман, оповідання. – К.: Молодь, 1989.*
    - Мороз-Стрілець М. Спогад серце гріє // *Косинка Г. Заквітчаний сон: Оповідання, спогади про Г.Косинку. – К.: Веселка, 1991.*

VI. Тематика завдань для самоконтролю з даної нормативної дисципліни

Теми для написання есе:

1. Психологічний експеримент В.Підмогильного (за романом «Місто»).
2. Проблема героя у повісті «Смерть» Б.Антоненка-Давидовича
3. Комунар і націоналіст Володимир Сосюра: хто переміг?
4. Комунар і націоналіст Микола Хвильовий: хто переміг?
5. Мистецька позиція Аспису.
6. Творчість «попутників» у літературі.

Теми для рефератів. Теми сформульовано максимально загально, аби студент за допомогою наявної у бібліотечній галузі літератури зміг його підготувати. Наприклад:

1. Літературна група «Логос».
2. Літературна група «Танк».
3. «Празька школа» української поезії.
4. Літературна група «Митуса».
5. Група «Листопад».
6. Інтимна поезія Н.Лівицької-Холодної.
7. Українські неокласики.
8. Михайль Семенко – футурист.
9. Поет Леонід Мосендз.
10. Поет Євген Маланюк.
11. Поет Максим Рильський.
12. «Перші хоробрі»: хто вони?
13. Сюрреалістична поезія Галі Мазуренко.
14. «Княжі епохи» в поезії Оксани Лятуринської.

Теми для самостійної дослідницької письмової роботи:

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Неоромантичні пошуки у творчості поетів Празької школи.	
2	Психологічний експеримент у романі «Місто» В.Підмогильного	
3	Неокласики і футуристи: традиція і поетичний пошук	
4	Імажинізм Богдана-Ігоря Антонича	
5	Празька школа української поезії і творчість Н.Лівицької-Холодної	
6.	Модерність роману «Майстер корабля» Ю.Яновського	
7	Психологізм новел Г.Косинки	
8	Філософсько-настровева новела «Via dolorosa» А.Любченка	
9	Образи і мотиви збірки Павла Тичини «Сонячні кларнети»	
10	Образи і мотиви збірки Максима Рильського «На білих островах»	
11	Образи і мотиви збірки Богдана Ігоря Антонича «Привітання життя»	

12.	Образи і мотиви збірки Богдана Ігоря Антонича «Зелена євангелія»	
13.	Образи і мотиви збірки Богдана Ігоря Антонича «Ротації»	
14.	Образи і мотиви збірки Богдана Ігоря Антонича «Знак лева»	
15.	Жіноча поезія 20-30-их рр. 20 ст.	

Зазначену проблематику можна застосовувати до творчості усіх включених у курс письменників, або тих, що належать до періоду, якщо студент виявляє бажання саме такого вибору.

VII. Методологічні основи та критерії оцінювання письмової відповіді (контрольна робота, есе, реферат, відкрите контрольне завдання, тестове завдання)

Письмові роботи з історії української літератури також покликані перевірити якість засвоєння знань. І не лише фактологічний рівень, а й рівень осмислення тієї чи іншої теми. Форма роздуму у викладенні суджень про літературний процес видається найбільш оптимальною, оскільки виявляє уміння студента на рівні запам'ятовування і мислення, зв'язного мовлення, освіченості та філологічної культури загалом.

Роздум – це зв'язний текст, який характеризує логічно послідовну (як доказ чи пояснення чогось) низку думок, міркувань, висновків на конкретну тему. Характерною ознакою роздуму є перебування речень у відношеннях причин і наслідку (чи обґрунтування, пояснення думки, висловленої в іншому реченні).

Для правильної побудови роздуму пропонують такі основні частини:

- 1.Теза (думка, яка доводиться).
- 2.Аргументи (доведення)
- 3.Висновок.

Бувають роздуми-доведення та роздуми-пояснення.

Роздуми-доведення – це монологічні висловлювання, які мають за мету довести правдивість чи неправдивість головного твердження. Роздуми доведення будуються за такою схемою: експозиція (підведення до питання) – питання – відповідь на питання (теза) – доведення тези (аргументи) – висновки.

Після тези в тексті-доведенні завжди можна поставити запитання «Чому?».

У *роздумі-поясненні* немає потреби доводити правдивість чи неправдивість тези, тому що наперед відомо, що головне підтвердження тексту правдиве. Основне завдання пояснення полягає в розкритті змісту тези.

Під час створення текстів-роздумів указаних видів потрібно спиратися на такі правила:

1.Доведення і пояснення будують за однією схемою: експозиція -запитання-відповідь на запитання (теза) – доведення тези-висновку.

2.після тези в доведенні природним є запитання «чому», після тези в поясненні запитання «чому?» недоречне.

3.Після тези в поясненнях використовують переважно слова і словосполучення слів типу: виявилось...; річ у тім, що...; ось, чому...; ось, наприклад...; про що свідчить...; як з'ясувалося... У тексті-доведенні такі слова і сполучення слів одразу ж після тези не вживають.

4.Схема роздуму-доведення і роздуму-пояснення на практиці досить часто реалізуються у скороченому вигляді: іноді опускається питання, часто відсутні висновки, нерідко відсутня

експозиція. У всіх цих випадках їхній пропуск пояснюється тим, що роздум зрозумілий і без пропущених компонентів «ідеального» роздуму, тому що їх легко додумати.

Письмовий роздум удосконалює логічне мислення, вчить обстоювати істину, спростовувати хибні твердження, сприяє формуванню міцних переконань і активної життєвої позиції, розширює світогляд.

Роздум лежить в основі *есе*, який широко використовують у школах та вищих навчальних закладах.

Есе – це твір-роздум, невеликий за обсягом, довільної композиції, який виражає індивідуальні враження, міркування щодо конкретної проблеми і який не претендує на повноту та вичерпне трактування предмета роздуму.

Його особливості:

1. Найявність конкретної теми, твердження чи питання.
2. Особистісний характер сприйняття проблеми та її осмислення.

Роздум – жанр суб'єктивний і цікавий саме тим, що дає змогу побачити особистість автора, своєрідність його позиції, стилю мислення, мови, ставлення до світу.

3. Невеликий обсяг.
4. Невимушеність стилю.
5. Парадоксальність.
6. Внутрішня смислова єдність.
7. Відкритість.

Роздум - це жанр висловлювання, для якого характерна відкритість. Роздум не претендує на вичерпне розкриття проблеми, на повну доказовість тверджень.

Структура роздуму

Вступ – визначення основного питання, яке буде розглядатися, формулювання тези.

Основна частина – відповідь на поставлене питання, обґрунтування тези, аргументація часткових висновків.

Закінчення – підсумок, зведення до купи вже зроблених в основній частині часткових висновків і формулювання остаточної відповіді на поставлене питання.

Доказовість – це сукупність логічних прийомів обґрунтування істинності судження за допомогою інших істинних і пов'язаних із ним суджень. Для *аргументації* використовують факти, істинні судження, наукові дані.

Структура *аргументації*. Охоплює щонайменше 3 складники: теза, аргумент, висновок або оцінкове судження.

Теза – це судження, яке треба довести.

Аргументи – це категорії, які використовують для доказів.

Висновок – це думка, що базується на аналізі фактів.

Оцінкове судження – це думка, що базується на наших переконаннях, поглядах, віруваннях.

Види зв'язку в аргументації. Зв'язок передбачає взаємодію тези і аргумента через *індукцію, дедукцію, аналогію та причинно-наслідковий зв'язок*.

Індукція – мисленнєвий процес, у результаті якого ми приходимо до висновку на основі фактів від часткового до загального, від припущення до ствердження. Що більше фактів, то переконливіша аргументація.

Дедукція – це такий процес розмірковування, при якому висновок зазвичай опирається на два припущення.

Аналогія – спосіб розмірковувань, побудований на порівнянні.

Причинно-наслідкову аргументацію широко використовують у навчальному процесі з усіх предметів.

Метою роздуму є діагностика продуктивної, творчої складової пізнавальної діяльності спудея, яка передбачає аналіз інформації, його інтерпретацію, побудову розмірковувань, порівняння фактів, підходів та альтернатив, формулювання висновків, особисту оцінку автора.

Роздум виявляє здатність учня чітко, грамотно і логічно формулювати думки, володіти мовою, розкриває обізнаність із літературою, уміння використовувати приклади, необхідні аргументи як докази.

Вимоги до роздуму.

- 1 Має сприйматися як єдине ціле, його ідея має бути зрозумілою і чіткою.
- 2 Не повинен містити нічого зайвого, він охоплює лише ту інформацію, яка потрібна для розкриття вашої позиції чи ідеї.
- 3 Повинен мати грамотну композиційну побудову, бути логічним чітко структурованим.
- 4 Кожен абзац роздуму має містити лише одну основну думку.
- 5 Повинен продемонструвати, що його автор знає й осмислено використовує відповідні терміни, лексику, зміст художніх текстів, факти з біографій письменників, узагальнення, світоглядні ідеї.
- 6 Повинен містити переконливу аргументацію заявленої позиції з конкретного питання.

VIII. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Контроль за засвоєнням знань та його успішністю здійснюється з допомогою поточного модульного контролю та із врахуванням самостійної роботи студентів над запропонованим спектром тем для самостійного опрацювання.

Також для самоконтролю студентів створено комплекс питань за темою нормативного курсу. Впродовж семестру проводять поточні контрольні заміри знань студентів.

Питання для самоконтролю.

1. 20-30-ті роки ХХ століття в історії української літератури. Загальний огляд.
2. Напрями і течії в українській поезії 20-30-х років ХХ ст.
3. Український неокласицизм. Представники. Естетичні засади. Поетика.
4. Український символізм. Представники. Естетичні засади. Поетика.
5. Український футуризм. Представники. Естетичні засади. Поетика.
6. Український імпресіонізм. Представники. Естетичні засади. Поетика.
7. Український експресіонізм. Представники. Естетичні засади. Поетика.
8. Український сюрреалізм. Представники. Естетичні засади. Поетика.
9. Український неоромантизм. Представники. Естетичні засади. Поетика.
10. Поезія українських січових стрільців.
11. «Празька школа» і її значення для української культури.
12. Літературна дискусія 1925-28 рр.: про шляхи розвитку української літератури.
13. Літературні групи та угруповання 20-30-х років.
14. Романний формат в українському письменстві 20-30-х років ХХ ст.
15. Українська новелістика в літературі «розстріляного відродження».
16. Українська драматургія і театр 20-30-х років ХХ ст. Загальна характеристика.
17. Творчість М.Хвильового: особливості його художнього стилю.
18. Роман М.Хвильового «Вальдшнепи»: проблематика, жанрово-стильові особливості. Концепція головного героя.
19. Новелістика М.Хвильового.

20. Ю.Яновський. «Майстер корабля»..
21. Рання творчість П.Тичини.
22. Рання творчість М.Рильського.
23. Рання творчість В.Сосюри.
24. Поема В.Сосюри «Мазепа».
25. Рання творчість І.Багряного.
26. В.Підмогильний. Роман «Місто»: становлення жанру соціально-психологічного роману.
27. І.Кочерга – драматург.
28. М.Куліш – драматург.
29. «Сонячна машина» В.Винниченка: особливості жанру і стилю. Загальний огляд.
30. Поезія Б.І.Антонича.
31. Ю.Липа – поет та есеїст.
32. Поетична та публіцистична творчість Олени Теліги.
33. Олег Ольжич – підпільник і поет.
34. Творчий феномен Євгена Маланюка.
35. Поезія «синтезу мистецтв» Святослава Гординського.
36. Неокласик М.Зеров.
37. Поеми М.Бажана.
38. Памфлети М.Хвильового «Камо грядеши» й «Україна чи Малоросія».
39. «Думки проти течії» М.Хвильового.
40. Новелістика Г.Косинки.
41. Новелістика А.Любченка
42. Драматургія С.Черкасенка.
43. Жанр кіноповісті у творчості О.Довженка.
44. Жіноча поезія 20-30-х років 20 ст.

Завдання для контрольних зрізів знань

Варіант 1

1. Ідея чесності з собою у творчості В.Винниченка.
2. Генеральні образи і мотиви у поезії Б.І.Антонича.
3. Роман В.Підмогильного «Місто» як соціально-психологічний і урбаністичний роман.

Варіант 2

1. Основні естетичні тенденції літературного процесу 20-30-х років у Наддніпрянській Україні.
2. Генеральні образи і мотиви у поезії В.Чумака.
3. Роман В.Винниченка «Сонячна машина» як антиутопія.

Варіант 3

1. Основні естетичні тенденції літературного процесу 20-30-х років у Галичині.
2. Генеральні образи у прозі М.Хвильового.
3. Жанрова характеристика драми М.Куліша «Народний Малахій».

Варіант 4

1. Літературна дискусія 1925-1928 років.
2. Особливості імпресіонізму М.Хвильового.
3. Мала проза В.Підмогильного.

Варіант 5

1. Стрілецька поезія.
2. Проблематика малої прози В.Підмогильного.
3. Особливості образотворення у новелі М.Хвильового «Кіт у чоботях».

Варіант 6

1. Поети «Працької школи»: формування т.зв. «пражанського експресіонізму».
2. Кларнетизм П.Тичини.
3. Особливості образотворення у новелі М.Хвильового «Я (Романтика)».

Варіант 7

1. Пролетарська література.
2. М.Зеров - критик.
3. Роман В.Підмогильного «Місто» як твір інтелектуальної, соціально-психологічної прози.

Варіант 8

1. Творчість «перших хоробрих».
2. Генеральні образи і мотиви у поезії Є.Маланюка.
3. «Вальдшнепи» М.Хвильового як політичний роман.

Варіант 9

1. «Апологети писаризму» М. Хвильового.
2. Новелістика Г.Косинки.
3. Особливості образотворення у новелі М.Хвильового «Арабески».

Варіант 10

1. Художні особливості новелістики А. Любченка.
2. Моральний експеримент у драмі В.Винниченка «Чорна Пантера і Білий Медвідь».
3. Княжа епоха в поезії Оксани Лятуринської.

ІХ. ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПЕРЕВІРКИ ЗНАНЬ (зразки варіантів) з нормативної дисципліни «Історія української літератури 20-30-их рр. ХХ ст.»

I варіант

1. Вкажіть літературні угруповання періоду міжвоєнтя:

Виберіть варіант правильної відповіді.

- 1) «Плуг», МУР, «Слово». 2) БУ-БА-БУ, ВАПЛІТЕ, «Гарт». 3) Неокласики, МАРС, Працька школа української поезії. 4) «Пропала грамота», ВУСПП, «Ланка».

2. Укажіть героя, про якого сказано: «Чи не в нього наш Мокій вдався? Там такий, що в нього кури по-українському говорять»:

Виберіть варіант правильної відповіді.

- 1) Мусій Копистка з п'єси «97». 2) Іван Перебийний з п'єси «Бояриня». 3) Мина Мазайло з однойменної п'єси. 4) дядько Тарас із Києва з п'єси «Мина Мазайло».

3. До якого літературного угруповання належали Є.Маланюк, Г.Мазуренко, О.Стефанович, О.Ольжич, О.Теліга, Н.Лівицька-Холодна, В.Хмелюк?

Виберіть варіант правильної відповіді.

1) ВАПЛІТЕ. 2) “Слово”. 3) Празька школа української поезії. 4) Нью-Йоркська група поетів.

4. “Я – чекіст, але і людина”, - казав герой твору...

Виберіть варіант правильної відповіді:

1) “Вершники Ю.Яновського. 2) “Я(Романтика)” М.Хвильового 3) “Україна в огні” О.Довженка. 4) “Марія” У.Самчука.

5. Вкажіть три збірки, автором яких є Богдан-Ігор Антонич:

А) “Вітер з України”; Б) “Ротації; В) “Сонячна мідь”; Г) “Привітання життя”; Г) “Тасмниця твого обличчя”; Д) ”Земля і вітер”; Е) “Три перстені”; Є) “Проростень”.

6. Установіть відповідність між письменниками та літературними стилями, у яких вони працювали:

1. Павло Тичина	А) Імпресіонізм
2. Микола Хвильовий	Б) сонячний кларнетизм
3. Микола Зеров	В) романтизм
4. Микола Куліш	Г) неокласицизм
	Д) реалізм

7. Назвіть твір Б.-І. Антонича, в якому змальована язичницька картина ранку: “Корови моляться до сонця, що полум’яним сходить маком, струнка тополя тонша й тонша, мов дерево ставало б птахом. З гір яворове листя лине. Кужіль, і півень, і колиска...”.

Виберіть варіант правильної відповіді.

Варіанти відповідей:

1) “Село”. 2) “Автопортрет”. 3) “Яворова повість”. 4) “Світанок”.

8. Темі голодомору присвячено роман...

Виберіть варіант правильної відповіді.

Варіанти відповідей:

1) Олеся Гончара “Собор”. 2) Івана Багряного “Тигролови”. 3) Уласа Самчука “Марія”. 4) Миколи Хвильового “Вальдшнепи”.

9. Епіграфом до якого твору є рядки: “Шість прикмет має людина: трьома подібна вона на тварину, а трьома на янгола...”?

Варіанти відповідей:

1) “Марія” У.Самчука 2) “Вальдшнепи” М.Хвильового 3) “Місто” В.Підмогильного 4) “Майстер корабля” Ю.Яновського

10. У якому варіанті відповіді названі чотири художні засоби, використані в уривку:

Останній блиск багряно відгорів,
Згасає небо, небо золотаве,
І в синяву заімлених горбів
Вступають мовчки кедри величаві
(Святослав Гординський)

а) п’ятистопний ямб; б) метафора; в) чотиристопний анапест;
г) суміжне римування; д) кільцеве римування; е) перехресне римування;
є) риторичне питання; ж) терцет; з) діалог;
и) п’ятистопний анапест; і) шестистопний ямб; ї) епітет.
Виберіть варіант правильної відповіді.

1) д, є, и, ї; 2) б, г, ж, і; 3) а, б, є, ї; 4) а, в, є, и; 5) в, д, є, ї.

11. Проблема роздвоєності особистості і її поступової втрати людяності порушена у творі:

- 1) Григорія Косинки “Мати”;
- 2) Юрія Яновського “Вершники”;
- 3) Миколи Хвильового “Я (Романтика)”;
- 4) Валер’яна Підмогильного “Місто”.

12. Теоретиком українського футуризму вважається:

- 1) Гео Шкурупій;
- 2) Михайль Семенко;
- 3) Валер’ян Поліщук;
- 4) Михайло Йогансен.

13. Вкажіть твори, автором яких є Микола Куліш:

А) “97”; Б) “Майстри часу”; В) “Патетична соната”; Г) “Підеш – не вернешся”; Ґ) “Соло на флейті”; Д) “Комуна в степах”; Е) “Хулій Хурина”; Є) “Платон Кречет”; Ж) “Народний Малахій”; З) “Мина Мазайло”.

Виберіть варіант правильної відповіді.

1. А, Г, Д, Ж, З; 2) А, В, Г, Д, Ї; 3) А, В, Д, Е, Ж, З; 4) А, В, Г, Д, Е.

14. Історичним тлом п’єси М.Куліша “Мина Мазайло” є:

Виберіть варіант правильної відповіді.

- 1) революційні події.
- 2) Валуєвський циркуляр.
- 3) політика українізації.
- 4) встановлення радянської влади.

15. Назвіть автора і твір, у якому є такі рядки: “Над степами летить крилатий жах. Хмарами, мов сполохане гайвороння, здіймаються і відлітають у безвість села. Падають від куль, топляться у хвилях рік, пухнуть голодом на широких дорогах...”:

1) І.Багрянний “Тигролови”. 2) У.Самчук “Марія”. 3) Ю.Яновський “Вершники”. 4) М.Хвильовий “Я (Романтика)”.

16. Цей поет - яскрава і зухвала постать в українській літературі, проголосив себе “королем футуруперій”. Про кого йдеться?

Виберіть варіант правильної відповіді.

- 1) Богдан-Ігор Антонич; 2) Гео Шкурупій; 3) Михайль Семенко; 4) Кость Буревій. .

17. Вкажіть, з яким літературним напрямом пов’язана творчість В.Підмогильного:

1) неоромантичним; 2) неокласичним; 3) імпресіоністичним; 4) реалістичним, інтелектуально-психологічним.

18. Який художній засіб підкреслено в уривку:

Стою. Молось. Так тихо-тихо скрізь, —

Мов перед образом Мадонни.

Лиш від осель пливуть тужні, обнявшись, дзвони.

Варіанти відповідей:

- 1) алегорія 2) метафора 3) синекдоха 4) гіпербола 5) перифраз.

19. Виберіть образ України, якого немає в поезіях Євгена Маланюка:

- 1) Чорна Еллада;
- 2) Степова Еллада;
- 3) “бранка степова”;
- 4) Вишнева Україна.

20. Літературна дискусія 1925-1928 рр. почалася зі статті М.Хвильового:

- 1) “Україна чи Малоросія?”;
- 2) “Наше сьогодні”;
- 3) “Про “сатану в бочці”, або про графоманів, спекулянтів та інших просвітян”;
- 4) “Камо грядеши”.

21. Погляди Є.Маланюка лягли в основу концепції:

- 1) “Празької школи”;
- 2) МУРу;
- 3) “Слова”;
- 4) Нью-Йоркської групи поетів.

II варіант

1. Упродовж життя М.Рильський звертається до такої класичної форми::

- 1) тріолет;
- 2) секстина;
- 3) сонет;
- 4) терцет.

2. Микола Хвильовий був організатором літературного об’єднання:

- 1) “Молодняк”;
- 2) “Марс”;
- 3) ВАПЛІТЕ;
- 4) “Плуг”

3. Вкажіть варіант, у якому правильно вказаний порядок розташування підкреслених художніх засобів в уривку:

Я схвилювався – доросла дитина –
В добрій, у світлій, у щасній надії,
І над столом зацвіла яворина,
А по кімнаті – черемуха віє. (А.Малишко)

- 1) літота, епітет, метафора, неологізм
- 2) оксиморон, епітет, епітет, епітет
- 3) неологізм, епітет, епітет, метафора
- 4) гіпербола, епітет, метафора, метафора

4. У якому варіанті відповіді літературні напрями розташовано у хронологічному порядку?

а) класицизм; б) бароко; в) ренесанс; г) сентименталізм; д) романтизм; е) реалізм; є) сюрреалізм; ж) футуризм; з) символізм.

Виберіть варіант правильної відповіді.

- 1) а, б, в, г, д, е, є, ж, з; 2) а, в, б, г, д, е, ж, з, є; 3) б, в, а, д, г, е, з, є, ж;
4) в, б, а, г, д, е, з, ж, є; 5) а, б, в, д, г, е, ж, з, є.

5. У якому варіанті відповіді названі чотири художні засоби, використані в уривку:

В'ється стежка між кущами,
Що чар-зіллям заросла,
Мліють трави під ногами
Від незримого весла
(Ю.Липа)

- а) п'ятистопний хорей; б) риторичне питання; в) чотиристопний хорей;
г) суміжне римування; д) перехресне римування; е) кільцеве римування;
є) метафора; ж) неологізм; з) діалог; и) п'ятистопний дактиль; і) тристопний дактиль; ї)

епітет.

Варіанти відповідей:

- 1) б, г, ж, і; 2) в, е, и, ї; 3) д, е, з, и; 4) а, в, є, и; 5) в, д, є, ї.

6. Хто з письменників дебютував поетичною збіркою у віці 15 літ?

Варіанти відповідей:

1. П.Тичина 2) М.Рильський 3) Б.-І.Антонич 4) О.Олесь

7. Хто з названих письменників входив до літературного об'єднання ВАПЛІТЕ?

Варіанти відповідей:

- 1) П.Тичина, М.Йогансен 2) І.Кочерга, А.Малишко 3) В.Стефаник, М.Рильський
4) О.Корнійчук, О.Маркович 5) М.Бажан, А.Тесленко

8. У котрому рядку правильно перелічено членів літературного угруповання неокласиків?

Варіанти відповідей:

- 1) М.Зеров, М.Хвильовий, П.Филипович
2) М.Драй-Хмара, О.Бургардт, М.Зеров
3) М.Рильський, П.Тичина, М.Куліш
4) О.Бургардт, Т.Осьмачка, О.Досвітній

9. Хто з українських письменників є автором літературознавчих праць "Українське письменство ХІХ століття", "Від Куліша до Винниченка", "До джерел"?

Виберіть варіант правильної відповіді.

- 1) М.Хвильовий 2) П.Филипович 3) М.Зеров 4) М.Рильський

10. Кому з літературних персонажів, який передчуває наближення радянських репресій, глибоко на серці залягли слова з Євангелії: "Так знайте ж: голота розметає нас, як ризи Христові"?

Виберіть варіант правильної відповіді.

- 1) Степан ("Оддавали Катрю" Гр.Тютюнника).
2) Максим Перепутька ("Марія" У.Самчука).
3) Мусій Половець ("Вершники" Ю.Яновського).
4) Рудик ("Змовини" Г.Косинки).
5) Мусій Копистка ("97" М.Куліша).

11. У котрому варіанті відповіді названо чотири тропи?

А) діалектизм; Б) алітерація; В) градація; Г) метафора; Д) стопа; Е) персоніфікація; Є) еліпс; Ж) інверсія; З) епітет; И) гіпербола.

Виберіть варіант правильної відповіді.

1) Б, В, Д, И; 2) Г, Д, Є, Ж; 3) А, Г, Є, З; 4) Г, Е, З, И; 5) В, Д, Ж, И.

12. Визначити віршовий розмір

Вітай же, вітай, синьоока варязькая Ладо!
Дніпровська Еллада чекає вже тисячу літ.
Осяй, опануй і натхни її древнюю владу
Над білим безмежжям одітої снігом землі.
Є.Маланюк

Варіанти відповідей:

1) дактиль 2) анапест 3) ямб 4) амфібрахій 5) хорей.

13. Які події відбулися в літературному житті 1928 року?

Варіанти відповідей:

- 1) Публікація зб. "Вітер з України" П.Тичини, створення роману "Сонячна машина" В.Винниченка.
- 2) Утворення літературної організації "Пролітфронт", створення фільму "Звенигора" О.Довженка.
- 3) Поява друком романів "Вальдшнепи" (1-а частина) М.Хвильового і "Місто" В.Підмогильного.
- 4) Звільнення з концтабору О.Вишні, публікація вірша "Любіть Україну" В.Сосюри.
- 5) Публікація збірок "Замість сонетів і октав", "Плуг" П.Тичини і "На золотих богів" Г.Косинки.

14. Хто з письменників-авангардистів, котрий 1934 року був заарештований і засланий у концтабір, звідки на волю вже не вийшов, за своє коротке творче життя видав понад п'ятдесят книжок, серед них - "Книга повстань", "Радіо в житах", "Жмуток червоного", "Розкол Європи", "Електричні заграви", "Зеніт людини"... ?

Варіанти відповідей: 1) В.Чумак. 2) Є.Плужник. 3) В.Поліщук. 4) П.Филипович. 5) Т.Осьмачка.

15. Котра поетична збірка болісно відгукнулася на прояви руйнівної національної незлагоди, братовбивчої ворожнечі:

—Любий мій, чом ти не смієшся, чом не радієш?
Це ж я, твій брат, до тебе по-рідному промовляю, —
Невже ж ти не впізнав?
— Відступись! Уб'ю! ?

Виберіть варіант правильної відповіді.

- 1) "Знак терезів" М.Рильського. 2) "З журбою радість обнялась" О.Олеся.
- 3) "Дорога болю" В.Стуса. 4) "Сонячні кларнети" П.Тичини. 5) "Храм сонця" І.Драча.

16. Які твори закінчуються загибеллю головного героя?

Виберіть варіант правильної відповіді.

- 1) "Смерть бандуриста" А.Метлинського, "Хіба ревуть воли, як ясла повні?" Панаса Мирного, "Варязька балада" Є.Маланюка. 2) "Єретик" Т.Шевченка, "За земельку" Г.Косинки, "Сад Гетсиманський" І.Багряного. 3) "Катерина" Т.Шевченка, "Марія" У.Самчука, "Собор" О.Гончара. 4) "Талант" С.Васильченка, "Політика" Г.Косинки, "Мати" М.Хвильового. 5) "Страчене життя" А.Тесленка, "Ярослав Мудрий" І.Кочерги, "Камінний хрест" В.Стефаника.

17. Хто з митців побудував свій сонет на запозиченому зі "Слова о полку Ігоревім" мотиві тривожного сну:

О, що за туга розум мій опала!
Яка крізь серце потекла Каяла,
Що за чуття на серце налягло!

Варіанти відповідей: 1) М.Рильський. 2) М.Зеров. 3) А.Малишко. 4) Є.Маланюк. 5) І.Франко.

18. Вкажіть час функціонування славетного театрального об'єднання "Березіль."
Виберіть варіант правильної відповіді.

1) 1922-1935 рр. 2) 1916-1921 рр. 3) 1932-1941 рр. 4) 1905-1918 рр. 5) 1927-1954 рр.

19. У котрому творі звучить мотив творчої місії митця:

І все боюсь: скінчиться термін,
А я не скінчу завдання
І попливу один, без керми,
У тьму вмираючого дня. ?

Варіанти відповідей:

1) "Євшан-зілля" М.Вороного. 2) "Біографія" Є.Маланюка. 3) "Автопортрет" Б.-І.Антонича.
4) "Життя іде і все без коректур..." Л.Костенко. 5) "Верни до мене, пам'яте моя..." В.Стуса.

20. У котрому варіанті правильно вказано західноукраїнських ліриків 20-30-х років ХХст.?
Виберіть варіант правильної відповіді.

1) В.Самійленко, Д.Фальківський 2) Б.-І.Антонич, Б.Кравців 3) М.Орест, М.Йогансен
4) П.Филипович, Є.Плужник 5) Г.Стрілець, В.Чумак

21. Які події відбулися в літературному житті 1930 року?

Виберіть варіант правильної відповіді.

- 1) Заснування літературної спілки "Плуг", відновлення "Літературно-наукового вісника" у Львові.
- 2) Поява новелістичної книжки "Сині етюди" М.Хвильового і збірки новел "Земля" В.Стефаніка.
- 3) Поява друком романів "Вальдшнепи" (1-а частина) М.Хвильового і "Місто" В.Підмогильного.
- 4) Вихід поетичних збірок "Книга Лева" Б.І.Антонича і "Під осінніми зорями" М.Рильського.
- 5) Створено шедевр українського кіно – фільм "Земля" О.Довженка, поява збірки "Земля й залізо" Є.Маланюка.

III варіант

1. Твір М.Зерова "Pro domo" написаний у формі ...

Варіанти відповідей:

1) Сонета. 2) Шестивірша. 3) П'ятивірша. 4) Децими. 5) Октави.

2. Вкажіть варіант, у якому правильно вказаний порядок розташування підкреслених художніх засобів в уривку:

Електричка раптом погасла. Страшне око темряви полонило вагон. Панічний страх охопив усіх... Все мовчало, бо ніхто не хотів притягати до себе мушки нагана. Секунди йшли і склалися в хвилини... (Ю.Яновський)

Варіанти відповідей:

- 1) алегорія, метафора, метафора, епітет
- 2) метафора, епітет, метафора, метафора
- 3) порівняння, епітет, метафора, епітет
- 4) епітет, метафора, метафора, метафора
- 5) метафора, гіпербола, епітет, метафора.

3. Вкажіть збірки М.Семенка.

Виберіть варіант правильної відповіді.

- 1) "Чужиною", "Кому повім печаль мою";
- 2) "Дорога", "Синя книжечка";
- 3) "Кому повім печаль мою", "Будь мечем моїм";
- 4) "По дорозі в Казку", "Над Дніпром";
- 5) "Prelude", "Кверофутуризм".

4. Встановіть усі відповідності між назвами творів та їхніми присвятами.

1) "Декадент" І.Франка	а) "Присвячую Кононівським полям";
2) "Intermezzo" М.Коцюбинського	б) "Матерям, що загинули голодною смертю на Україні в роках 1932-1933";
3) "Я" (Романтика)" М.Хвильового	в) "Присвячено високоповажній Наталії Кобринській";
4) "Людина" О.Кобилянської	г) "Цвітові яблуні"; д) "В.Щуратові";
5) "Марія" У.Самчука	

Виберіть варіант правильної відповіді.

Варіанти відповідей:

- 1) 1-а; 2-г; 3-в; 4-б; 5-д; 2) 1-д; 2-а; 3-г; 4-в; 5-б; 3) 1-б; 2-в; 3-г; 4-д; 5-а;
- 4) 1-б; 2-а; 3-г; 4-в; 5-д; 5) 1-г; 2-д; 3-б; 4-а; 5-в;

5. "Ви — еллін, схимник і Гоген!.. Ви — алхімік мудрих слів." Це поетичні формули про...

- 1) І.Франка 2) М.Рильського 3) Є.Маланюка 4) Т.Шевченка 5) П.Тичину 6) Л.Костенко.

6. В якому варіанті правильно вказані поетичні збірки Є.Маланюка?:

- 1) "Земна Мадонна", "Вітер з України", "Стилет і стилос";
- 2) "Перстень і посох", "Ротації", "Троянди й виноград";
- 3) "Земля й залізо", "Земна Мадонна", "Перстень і посох",
- 4) "Замість сонетів і октав", "Зелена Євангелія", "Стилет і стилос".

7. Встановіть відповідність між прізвищами і псевдонімами авторів

1) Освальд Бургардт;	а) Хвильовий;
2) Фітільов;	б) Еллан-Блакитний;
3) Стрілець;	в) Юрій Клен;
4) Елланський.	г) Г. Косинка;
	д) В.Чумак.

8. Встановіть відповідність між портретами героїнь (роман В.Підмогильного "Місто"):

- 1) "Мале на зріст – йому якраз під пахви, худеньке, в плескатому капелюшкові";

- 2) “Вона складена була з двох тонів, без жодних переходів між ними – чорного: волосся, очі, сукня й лаковані черевички, та смуглого: обличчя, тіло рук і плеча та панчохи, і це просте поєднання надавало їй постаті гордого чару...”;
- 3) “...щуплість її щік, помережених дрібними зморшками, недокривність уст... Радісний дівочий сміх був гримасою на її пристаркуватім обличчі...”;
- 4) “Черевики її були округлі й на помірних каблуках, і коліна не випинались раз у раз із-під спідниці. В ній вабила його нештучність...”.
- а) Надійка;
 б) Зоська;
 в) Рита;
 г) Тамара Василівна.
9. Назвіть останню збірку поезій Б.-І.Антонича:
 1) “Ротації”; 2) “Зелена Євангелія”; 3) “Привітання життя”; 4) “Три перстені”.
10. В якому варіанті правильно вказані західноукраїнські літературні угруповання?
 1) Аспис, «Логос», «Плуг»;
 2) «Молодняк», «Горно», «Листопад»;
 3) «Вікна», «Нові шляхи», «Листопад», «Логос»;
 4) «Нові шляхи», МАРС, «Логос» «Урбіно».

У кінці семестру студенти складають *іспит*. Подасмо зразки **питань**:

1. Загальна характеристика творчості Ю.Яновського.
2. Неокласик М.Зеров.
3. Жанр роману в українській літературі 20-30-их рр. ХХ ст.
4. Роман В.Підмогильного «Місто».
5. Українські неокласики. М.Зеров про позицію неокласиків.
6. Літературне угруповання ВАПЛІТЕ: про шляхи розвитку української літератури
7. Літературна дискусія 1925-1928 рр. Позиція М.Хвильового.
8. Новелістика Г.Косинки.
9. Українська кінодраматургія: становлення нової жанрової палітри, представники.
10. Поетичний світ Б.-І. Антонича.
11. Розвиток української драматургії 20-30-их рр. ХХ ст..
12. Творчість П.Тичини періоду «розстріляного відродження».
13. Еміграційна поезія 20-30-их рр. ХХ ст. Ідея людини «великого чину» (Є.Маланюк, Ю.Липа, О.Теліга та ін..).
14. «Майстер корабля» Ю.Яновського.
15. Гео Шкурупій – «король футуропрерій» в українській поезії 20-30-их рр.
16. Драматургія І.Кочерги.
17. Український футуризм: естетичні засади, поетика, представники.
18. С.Черкасенко – драматург.
19. Мала проза В.Підмогильного.
20. Рання творчість М.Рильського.
21. Повість «Смерть» Б.Антоненка-Давидовича: проблема героя.
22. «Народний Малахій» і «Мина Мазайло» М.Куліша: новаторство драматургії.
23. Українська поезія 20-30-их рр. ХХ ст.: напрями, стилі, персоналії.
24. Новела М.Хвильового «Я (Романтика)». До проблеми фанатизму і гуманізму.

25. Новелістика А.Любченка («Via dolorosa»).
26. Роман-провокація В.Петрова-Домонтовича «Доктор Серафікус».
27. Новелістика М.Хвильового.
28. Поезія М.Семенка.
29. Розвиток української прози 20-30-их рр. ХХ ст.
30. Поезія Б.-І.Антонича.
31. Літературні угруповання 20-30-их рр. ХХ ст.
32. Драма «Свіччине весілля» І.Кочерги.
33. О.Довженко – творець жанру кіноповісті.
34. Західноукраїнські літературні угруповання 20-30-их рр. ХХ ст. («Логос», «Листопад» та ін.).
35. М.Зеров - літературознавець і поет.
36. Розвиток української драматургії 20-30-их рр. ХХ ст.: жанрово-стильова палітра, літературні персоналії.
37. Збірка В.Підмогильного «Проблема хліба»: трагічність світовідчуття.
38. Мистецька позиція Аспису, «Ланки», МАРСУ: трансформація естетичних поглядів.
39. «Жіноча» поезія періоду міжвоєнтя.
40. «Вальдшнепи» М.Хвильового: концепція головного героя, жанрово-стильові особливості.
41. Українська новела міжвоєнного часу: специфіка жанру, представники.
42. Збірки П.Тичини «Сонячні кларнети» та «Вітер з України». Естетичний аналіз.
43. В.Винниченко – майстер малої прози. Модерність авторського стилю.
44. Поезія інакомовлення М.Драй-Хмари
45. Літературний процес 20-30-их рр.. ХХ ст. Теорія «двоколіїності» розвитку української літератури.
46. Поети-романтики (В.Чумак, В.Еллан-Блакитний).
47. М.Хвильовий – майстер памфлету. («Україна чи Малоросія»).
48. Празька школа української поезії: естетичні засади, представники, ідейна спрямованість.
49. Драми «97» і «Маклена Граса» М.Куліша: новаторство драматургійних засобів.
50. Поезія О.Теліги: мужність і жіночність.

Х. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЩО ЇХ ЗДОБУВАЄ СТУДЕНТ ДО ІСПИТУ

Самостійна робота студента – 5 балів

Максимальна оцінка за есе чи реферат – 10 балів

Поточне тестування за модулями – 10 балів

Максимальна оцінка за самостійну письмову роботу дослідницького характеру – 10 балів

Якість відвідування занять – 0 балів

Участь у практичних заняттях – 15 балів

Підсумковий контроль (іспит) – 50 балів

Тестування здійснюється після подання змістового модуля студентам

Поточне тестування													Сума	
Змістовий модуль 1							Змістовий модуль2							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	10
За зміст. модуль 1							10							

Підсумковий контроль (іспит) – фіксує набуті впродовж семестру бали
Підсумковий контроль (іспит) – 50 балів

Оцінювання знань студента здійснюється за 100-бальною шкалою

Оцінка ЕСТ	Оцінка в балах	За національною шкалою		
		Екзаменаційна оцінка, оцінка з диференційованого заліку	Залік	
A	90-100	5	Відмінно	Зараховано
B	81-89	4	Дуже добре	
C	71-80		Добре	
D	61-70	3	Задовільно	
E	51-60		Достатньо	

XI. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Історія української літератури ХХ ст.: У 2-х кн. – Кн.1: 1910-1930-і рр. – К.: Либідь, 1994.

Грабович Г. До історії української літератури. – К.: Основи, 1997.

Літературознавчий словник-довідник (NB). – К.: ВЦ “Академія”, 1997.

Лексикон загального і порівняльного літературознавства. – Чернівці: Золоті литаври, 2001 та ін.

Льницький М. Від “Молодої Музи” до “Празької школи”. – Львів: Інститут Українознавства НАН України, Львівський обласний методичний інститут освіти, 1995. – 318с.

Андрусів С. Модус національної ідентичності: Львівський текст 30-х років ХХ ст.: монографія. – Львів-Тернопіль, 2000.

Франко І. Нарис історії українсько-руської літератури до 1890 р. // Франко І. Зібрання творів в 50-ти т. – К., 1984. – Т.41.

Льницький М.М. Від „Молодої Музи” до „Празької школи”. – Львів, 1995.

Льницький М.М. Драма без катарсису. Сторінки літературного життя Львова першої половини ХХ ст. – Львів: Місіонер, 1999.

- Льницький М. М. Література українського відродження: напрями і течії в українській літературі 20-х – початку 30-х рр. ХХ ст. – Львів, 1994.
- Петров В., Чижевський Д., Глобенко М. Українська література. – Мюнхен-Львів, 1994.
- Шевчук В. Із вершин та низин. Книжка цікавих фактів із історії української літератури. – К., 1990.
- Лесин В.М., Пулинець О. С. Словник літературознавчих термінів. – К.: Рад. школа, 1985
- Льницький М. Література українського відродження. - Львів: Львівський обласний науково-методичний інститут освіти, 1994. - 72с.
- Історія української літератури ХХ ст. – Кн.І (1910 – 1930-ті роки) / За ред. В.Г.Дончика. – К.: Либідь, 1993.
- Лавріненко Ю. Розстріляне відродження: Антологія 1917 – 1933: Поезія – проза – драма – есей / Упорядкув, передм., післямова Ю.Лавріненка; Післямова Є.Сверстюка. – К.: Смолоскип, 2004. – 992 с.
- Мафтин Н.В. Західноукраїнська та еміграційна проза 20-30-х років ХХ століття: парадигма реконквісти. Монографія. – Івано-Франківськ: ВДВ ЦІТ Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2008. – 356 с.
- Мафтин Н. У пошуках «GRAND» стилю: західноукраїнська та еміграційна проза міжвоєнного двадцятиліття. Івано-Франківськ: ЛІК, 2011. 336 с.
- Неврий М. Українська радянська поезія 20-х років: Мікропортрети в стилях і напрямках. – К., 1991.
- Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі. – К.: Либідь, 1999.
- Салига Т.Ю. Високе світло: Літературно-критичні студії. Львів-Мюнхен, 1994.
- Салига Т.Ю. Імператив: Літературознавчі статті, критика, публіцистика. Львів: Світ, 1997.
- Салига Т.Ю. Продовження: Літ.-критич. студії. Львів: Каменярь, 1991.
- Сеник Л. Роман опору: Український роман 20-х років: проблема національної ідентичності. – Львів: Академічний експрес, 2002.
- Слабошпицький М. Двадцять п'ять поетів української діаспори. – К.: Ярославів вал, 2006. - 726 с.
- Харлан О. Дискурс катастрофізму в українській та польській прозі (1018 – 1939): Монографія. – К.: Освіта України, 2008.
- Грабович Г. До історії української літератури. – К.: Основи, 1997.
- Двадцять роки: літературні дискусії, полеміки. – К.: Дніпро, 1991.
- З порога смерті: Письменники України – жертви сталінських репресій. – К.: Рад. письменник, 1991.

ХІІ. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Опрацьовуючи матеріал нормативного курсу, студентів необхідно приділити увагу читанню художніх текстів. Студент повинен привчатись уважно ставитись до наукового коментарю. З приміток до творів можна почерпнути інформацію про історію написання кожного твору (ліричного, епічного, драматичного), познайомитись із авторською її характеристикою і т.д. Необхідно звернути пильну увагу на передмови письменників до окремих збірок творів.

У процесі аналітичного читання тексту бажано робити записи у спеціальному зошиті – подавати основні відомості про твір (його назва, рік написання чи видання, імена персонажів

та їх характеристика, зміст твору), зафіксувати найцікавіші думки, а також власні спостереження над майстерністю образів, композиції, стилю і т.п.

Підібраний список критичної літератури сприятиме стереометричному уявленню про літературну епоху 20-30-х років ХХ ст.

Окремої уваги заслуговують і живі документи епохи – статті, листи, полемічні трактати – саме в них сконденсовано непідробний документ епохи "розстріляного відродження". Виписки із них у спеціальний зошит – важливий елемент самостійної підготовки студента до іспиту.

Художні тексти:

Драматургія:

В.Винниченко. «Чорна Пантера і Білий Медвідь», «Закон», «Брехня».

М.Куліш. „97”, „Народний Малахій”, „Мина Мазайло”, „Маклена Граса”, „Патетична соната”, „Отак загинув Гуска”.

І.Кочерга. „Свіччине весілля”, „Ярослав Мудрий”, „Алмазне жорно”, „Фея гірконого мигдалю”.

С.Черкасенко. „Казка старого млина”, „Про що тирса шелестіла” (на вибір).

Проза:

М.Хвильовий. Роман „Вальдшнепи”, памфлети („Камо грядеши”, „Думки проти течії”, „Україна чи Малоросія”). Новели «Я (Романтика)», «Мати», 4 на вибір.

Г.Косинка. „На золотих богів”, „Політика”, „Змовини”, „Гармонія”.

В.Винниченко. «Краса і сила», «Федько-халамидник», «Кумедія з Костем», «Салдатики»; роман «Сонячна машина» (загальна характеристика).

В.Підмогильний. Роман „Місто”; новели «Історія пані Ївги», «Проблема хліба», «В епідемічному бараці», «Син», «Сонце сходить», «Літун».

Ю.Яновський. Романи „Чотири шаблі”, «Вершники», «Майстер корабля».

Б.Антоненко-Давидович. Повість «Смерть».

А.Любченко. Новели «Віа долороса», 4 на вибір.

В.Петров-Домонтович. Роман «Доктор Серафікус».

Поезія:

Б.-І.Антонич, П.Тичина, В.Сосюра; неокласики: М.Рильський, М.Зеров, М.Драй-Хмара, П.Филипович, Ю.Клен; футуристи: М.Семенко, Г.Шкурупій, М.Йогансен; В.Еллан-Блакитний, В.Чумак, В.Бобинський, поети «празької школи»: Є Маланюк, Н.Лівицька-Холодна, Галя Мазуренко, О.Лятуринська, О. Стефанович та інші.

Рекомендована література:

1. «...З порога смерті...» Письменники України – жертви сталінських репресій. Вип.1. – К., 1991.
2. Devius. О.Бабій. Гуцульський курінь, поема // ЛНВ. – Львів, 1927. – Р. XXVI. – Т.ХСІІІ. – Кн.V (за май). – С. 90-91. – (Рубр. «Бібліографія»).
3. Агеєва В.П. Українська імпресіоністична проза [Михайло Коцюбинський, Григорій Косинка, Андрій Головка]. – К., 1994. – 160 с.
4. Андрусів С. Культурологічний семіозис Галичини 30-х років ХХ ст.: культурологічний та психологічний аспекти // Українська філологія: школи, постаті, проблеми: Збірник наук. Праць Міжнародної наукової конференції, присвяченої 150-річчю від дня заснування кафедри української словесності у Львівському університеті. – Львів: Світ, 1999. – С. 541-545.
5. Андрусів С. Модус національної ідентичності: Львівський текст 30-х років ХХ ст.: монографія. – Львів-Тернопіль, 2000.

6. Антонич Б.-І. Перстені молодості. До 30-ліття від смерті поета (1909-1937). – Братіслава, Слов. Пед. від. укр. л-ри в Пряшеві, 1966.
7. Антонич Б.І. Поезія по цей бік барикади // Антонич Б.І. Повне зібрання творів / Упоряд, комент. Д. Ільницького, передм. М.Ільницького. – Львів: Літопис, 2008. – С.898- 905.
8. Антонич Б.-І. Поезія по цей бік барикади /Пер. з пол. М. Ільницького // Дзвін. – 1990. - №5. – С. 114-117.
9. Ашер О. Драй-Хмара в українська «неокласична школа»: дисертаційна робота // Сорбонський університет, 1967.
10. Баган О. Вісниківство як понад часовий феномен: ідеологія, естетика, настроєність // Вісниківство: літературна традиція та ідеї. Збірник наукових праць, присвячений пам'яті Василя Іванишина / Ред колегія: Л.Кравченко (голова), О.Баган, П.Іванишин та ін.. – Дрогобич: Коло, 2009. – С. 6-48.
11. Багрянний І. До меж заказаних: поезії. – К.: Маса, 1929. – 72с.
12. Барка В. Хліборобський Орфей, або Клярнетизм. – Мюнхен – Нью-Йорк: Сучасність, 1961.
13. Безсмертні: Збірник спогадів про М.Зерова, П.Ілипоача, М.Драй-Хмару. – Мюнхен, 1963.
14. Богдан Ігор Антонич: Показчик друкованих матеріалів та автографів до 80-річчя з дня народження /Укладачі: Т.Ю. Кульчицька, Н.І.Грайцер; наук. ред. і вступ. стаття М.М. Ільницького / АН УРСР. Львівська наукова бібліотека ім.. В. Стефаніка. – Львів, 1989. – 140 с.
15. Будний В. Під прапором естетизму (з історії модерністського напрямку в українській критиці кінця ХІХ – початку ХХ ст.) // Другий міжнародний конгрес українців (Львів, 22 – 28 серпня 1993 р.): Доповіді і повідомлення. Літературознавство. – Львів, 1993. – С. 146 – 151.
16. Весни розспіваної князь. Слово про Антонича: Стаття, есе, спогади, листи, поезії /Упоряд. М.М. Ільницький, Р.М.Лубківський; Передм. Л.М.Новиченка. – Львів: Каменяр, 1989. – 430с.
17. Войчишин Ю. Іван Багрянний: літературно-біографічна студія. – Вінніпег-Оттава: УВАН, «Гомін України», 1968. – 86с.
18. Грабович Г. Диптих про Тичину // Грабович Г. До історії української літератури: Дослідження, есе, полеміка. – К.: основи, 1997. – С. 333-385.
19. Гречанюк С. На тлі ХХ століття. – К., 1990.
20. Гузар З. Збірка Ю.Дарагана «Сагайдак» як пролог до вісниківського неоромантизму // Вісниківство: літературна традиція та ідеї. Збірник наукових праць, присвячений пам'яті Василя Іванишина / Ред колегія: Л.Кравченко (голова), О.Баган, П.Іванишин та ін.. – Дрогобич: Коло, 2009. – С. 113-121.
21. Гузар З. Леонід Мосендз-поет : збірка «Зодіак» / Зенон Гузар// Українське літературознавство: міжвідомчий наук. зб-к. – Львів, 1995. – Вип. 61. – 65-75.
22. Гундорова І. Риторична структура української модерності // Там само. – С. 176 – 178.
23. Двадцять років: Літературні дискусії, полеміки. – К.: Дніпро, 1991.
24. Денисюк І.О. Розвиток української малої прози ХІХ – поч. ХХ ст. – Львів: ВЦ "Академічний експрес", 1999. – 280с.
25. Державин В. Три роки літературного життя на еміграції (1945-1947) // Українське слово: Хрестоматія української літератури та літературної критики ХХ ст.: У 3-х кн.. – Кн.2. – К.: Рось, 1994. – С.575-596.
26. Донцов Д. Статті у літературно-Науковому Вістнику 1923-1929.
27. Е. М. Богдан І. Антонич // Вістник: місячник літератури, мистецтва, науки й громадського життя. – 1937. – Р.5. – Кн.9. – Т.ІІІ (вересень). – С. 659-661. – С. 660., 661.

28. Зеров М. «Вітер з України» (Третя Книжка Тичини) // Зеров М. Твори у 2х т. – К., 1990. – Т.2. – С. 492-505.
29. Зеров М. «Сонячна машина» як літературний твір // Зеров М. твори: У 2х т. – Т.2. – С. 435-456.
30. Зеров М. Ad fontes // Зеров М. твори: У 2х т. – Т.2. – С. 568-881.
31. Зеров М. Василь Елланський // Зеров М. Твори: У 2 т. – Т.2.: історико-літературні та літературознавчі праці. – К.: Дніпро, 1990 / Упоряд. Г.П. Кочур, Д.П. Павличко. – К.: Дніпро, 1990. – С. 562-567.
32. Зеров М. Два прозаїки // Зеров М. Твори: У 2х т. – Т.2. – С. 516-536.
33. Зеров М. З сучасної української прози // Життя і революція. – 1925. – Ч.5. – С. 35.
34. Зеров М. Літературний шлях Максима Рильського // Зеров М. Твори: У 2х т. – Т.2. – С. 547-562.
35. Ільницький М. Від "Молодої Музи" до Празької школи". – Львів, 1995. – 319 с.
36. Ільницький М. Від "Молодої Музи" до "Празької школи". – Львів: Інститут Українознавства НАН України, Львівський обласний методичний інститут освіти, 1995. – 318с.
37. Ільницький М. Драма без катарсису: Сторінки літературного життя Львова першої половиниXX століття. – Львів: Місіонер, 1999. – 212с.
38. Ільницький М. Література українського відродження: напрями і течії в українській літературі 20-х - початку 30-х років ХХ ст. – Львів: Львівський обласний науково-методичний інститут освіти, 1994.
39. Ільницький М. Сторінки стрілецької епопеї // М.Матіїв-Мельник. Твори. – Львів: НТШ, 1995. – С. 3-17.
40. Ільницький О. Український футуризм. – Львів: Літопис, 2002.
41. Історія української літератури ХХ ст. – Кн.І (1910 – 1930-ті роки) / За ред. В.Г.Дончика. – К.: Либідь, 1993.
42. Київські неокласики /Упорядник В.Агеєва. – К.: Факт, 2003. - 352с.
43. Ключек Г. «Душа моя сонця намріяла...»: Поетика «Сонячних кларнетів» Павла Тичини. – К.: Дніпро, 1986.
44. Ковалів Ю. Історія української літератури: кінець ХІХ – початок ХХІ ст.: підручник: У 10 томах. К.: ВЦ «Академія», 2013. Т. 4: У сподіваннях і трагічних зламах.
45. Ковалів Ю. Історія української літератури: кінець ХІХ – початок ХХІ ст.: підручник: У 10 томах. К.: Альма Матер, 2014. Т. 5: У сподіваннях і трагічних зламах.
46. Ковалів Ю. Історія української літератури: кінець ХІХ – початок ХХІ ст.: підручник: У 10 томах. К.: ВЦ «Академія», 2019. Т. 6: На розламах міжвоєнного двадцятиліття.
47. Ковалів Ю. Літературна дискусія 1925-1928 років. – К., 1990.
48. Ковалів Ю. Літературні дискусії і полеміки 1920-х років. – К., 1991.
49. Костюк Г. Зустрічі і прощання: Спогади. – Едмонтон, 1987. – Кн.1.
50. Кривенко М. Микола Хвильовий. – Серія «УСЕ для школи. Програмні тексти, ілюстрації, пояснення, завдання, тести. Вип.1. – К.:Всеуито, 2001. – 72с.
51. Крижанівський С.А. Василь Чумак. – К., 1990.
52. Крупач М. Дмитро Донцов та Євген Маланюк: перше полемічне перехрестя // Вісниківство: літературна традиція та ідеї. Збірник наукових праць, присвячений пам'яті Василя Іванишина / Ред колегія: Л.Кравченко (голова), О.Баган, П.Іванишин та ін.. – Дрогобич: Коло, 2009. – С. 49-58.
53. Кузякіна Н. Нариси української радянської драматургії: Частина перша (1917-1934). – К., 1958.
54. Кузьменко О. Стрілецька пісенність: фольклоризм, фольклоризація, фольклорність. – Львів: Інститут народознавства НАН України, 2009. - 296с.

55. Курбасівські читання. Науковий вісник. Нац. Центр театр. Мистець. Ім.. Леся Курбаса; Редкол. Н.Корнієнко (голова) та ін.. – К.: НЦТМ ім.. Деся Курбаса, 2006 – № 2: До 120-річчя від дня народження Леся Курбаса: історія, теорія, критика / Ред.-упоряд.: В.Собіянський, Т.Бойко. – 2007. – 286 с.
56. Лабач М. Чумак Василь Григорович // Довідник з історії України. – С. 1066.
57. Лавріненко Ю. Василь Еллан-Блакитний // Розстріляне відродження. – С.
58. Лавріненко Ю. Гео Шкурупій (літературна сільвета) // Лавріненко Ю. Розстріляне відродження. – С.241-248.
59. Лавріненко Ю. Іван Багряний – політичний діяч і письменник // Українське слово: Хрестоматія української літератури та літературної критики ХХ ст.: У 3-х кн.. – Кн.2. – К.: Рось, 1994. – С. 612-617.
60. Лавріненко Ю. Розстріляне відродження: Антологія 1917 – 1933: Поезія – проза – драма – есей / Упорядкув, передм., післямова Ю.Лавріненка; Післямова Є.Сверстюка. – К.: Смолоскип, 2004. – 992 с.
61. Ласло-Куцюк М. Шукання форми. Нариси з української літератури ХХ ст.. – Бухарест, 1980.
62. Лейтес А., Яшек М. Десять років української літератури. – Х, 1928.
63. Легка О.С. Життя – це любов (Еротичний роман у віршах Наталі Лівницької-Холодної). – Львів, 2007.
64. Леся Курбас. Спогади сучасників / За ред. В.С. Василька. – К.: Мистецтво, 1969. – 360 с.
65. Літературознавча енциклопедія: У 2х т. /Ред-упорядник Ю.Ковалів. – К.: ВЦ «Акадекмія», 2008.
66. Літературознавчий словник-довідник / За ред. Р.Т.Гром'яка. – К.: ВЦ «Академія», 1994.
67. Лялька Я. Ольга Басараб та її доба: документи, матеріали, спогади, біографічні нариси /Ярослав Лялька; передм. Я. Дашкевича. – Львів : Галицька видавнича спілка, 2007. – 1248 с. – (багатотомне видання «Літопис нескореної України». – Кн. 5.
68. М.Драй-Хмара. З літературно-наукової спадщини. – Нью-Йорк: Париж – Сідней – Торонто, 1979.
69. Макаров А. П'ять етюдів. Підсвідомість і мистецтво. Нариси з психології творчості. – К.: Радянський письменник, 1990. – 288 с.
70. Маланок Є. Совітські літературні справи // Вісниківство: літературна традиція та ідеї. Збірник наукових праць, присвячений пам'яті Василя Іванишина / Ред колегія: Л.Кравченко (голова), О.Баган, П.Іванишин та ін.. – Дрогобич: Коло, 2009. – С.330-342.
71. Мафтин Н. Західноукраїнська «стрілецька» проза 20-30-х років ХХ століття: еманация національно-духовного подвигу // Вісник прикарпатського університету. Флологія (літературознавство). – Вип. ХІІІ-ХІКУ. – Івано-Франківськ, 2007. – С. 34-41.
72. Мафтин Н. Мала проза Ірини Вільде: Неповторність індивідуального голосу. – івано-франківськ: Плай, 1998. – 116с.
73. Мафтин Н.В. Західноукраїнська та еміграційна проза 20-30-х років ХХ століття: парадигма реконквісти. Монографія. – Івано-Франківськ: ВДВ ЦІТ Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2008. – 356 с.
74. Михайлин І. Гамартія Миколи Хвильового. – Х., 1995.
75. Набитович. І. Леонід Мосендз - лицар святого Грааля. Творчість письменника в контексті європейської літератури / Ігор Набитович. – Дрогобич : Відродження, 2001. – 222 с.
76. Неврлий М. Українська радянська поезія 20-х років: Мікропортрети в стилях і напрямках. – К., 1991.
77. Новиченко Л. Поетичний світ Максима Рильського. – К., 1980.
78. Олійник-Рахманний Р. Літературно-ідеологічні напрямки в західній Україні (1919-1939 роки). – К.: Четверта хвиля, 1990. – 240 с.

79. Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі. – К.: Либідь, 1999.
80. Пастух Т. Роман «Місто» В.Підмогильного. Проблема урбанізму та психологізму. – Луганськ, 1999.
81. Печарський А. Поетика творчості Осипа Турянського: монографія. – Львів: ВЦ ЛНУ ім. І.Франка, 2003. – 202с.
82. Похорони Богдана Ігоря Антонича // Українські вісти: Щоденник. – 1937. – Р. III. – Ч. 150 (488). – 10 лип. – С. 2.
83. Працьовитий В. Українська історична драма. – Львів: Ліга-Прес, 2002.
84. Приходько І. Гнат Михайличенко // Письменники Радянської України. 20-30-ті роки: Нариси творчості. – К., 1989.
85. Процюк С. Гіркий світ, солодкий світ: Есе про письменників і суспільство. Брустури: Diskursus, 2021.
86. Роздольська І. Іван Багряний /УСЕ для школи. Українська література. 11 клас. Програмні тексти, ілюстрації, пояснення, завдання, тести. Випуск 3 /Головний редактор Григорій Чопик. – К.: Всеуито, 2001. – 64с.
87. Роздольська І. Під знаком вогню: “Бій за українську літературу” Ю.Липи на тлі упівської поезії // Матеріали Всеукраїнської наукової конференції «Юрій Липа: голос доби і приклад чину (до 100-річчя від дня народження)» (19-20 травня 2000 р.). – Львів, 2001. – С.62-69.
88. Роздольська І. Ю.Липа на сторінках журналу «Український засів: концепція літератури у творчій практиці поетів резистансу // Вісник Харківського університету. Серія філологічна. – Харків, 2000. – С.579 – 583.
89. Рубчак Б. Богдан Ігор Антонич // Українське слово. Хрестоматія української літератури та літературної критики ХХ ст.: У 3-х кн. – Кн. II. – К. : Рось, 1993. – С. 691-692.
90. Рудницький М. Микола Хвильовий // Рудницький М. Від Мирного до Хвильового. Між ідеєю і формою.. Що таке «Молода муза»?.. – Дрогобич: ВФ «Відродження», 2009. – С. 267-271.
91. Рудницький М. Нова доба – нова література // Рудницький М. Від Мирного до Хвильового. Між ідеєю і формою.. Що таке «Молода муза»?.. – Дрогобич: ВФ «Відродження», 2009. – С. 272-295.
92. Салига Т.Ю. Високе світло: Літературно-критичні студії. Львів-Мюнхен, 1994.
93. Салига Т.Ю. Імператив: Літературознавчі статті, критика, публіцистика. Львів: Світ, 1997.
94. Салига Т.Ю. Імператив: Літературознавчі статті, критика, публіцистика. Львів: Світ, 1997.
95. Салига Т.Ю. Продовження: Літ.-критич. студії. Львів: Каменярь, 1991.
96. Сенік Л. Роман опору: Український роман 20-х років: проблема національної ідентичності. – Львів: Академічний експрес, 2002.
97. Сенік Л. Хвильовим і вісниківство як вияв національної тотожності // Вісниківство: літературна традиція та ідеї. Збірник наукових праць, присвячений пам'яті Василя Іванишина / Ред колегія: Л.Кравченко (голова), О.Баган, П.Іванишин та ін.. – Дрогобич: Коло, 2009. – С. 218-225.
98. Сирота Л. Літературна група «Митуса» (1921-1922): О.Бабій, В.Бобинський, Р.Купчинський, Ю.Шкрумеляк: бібліографічний покажчик / НДЦ періодики. ЛНБ ім. В.Стефаника. НАН України. – Львів, 2004. – 190 с.
99. Слабошпицький М. Двадцять п'ять поетів української діаспори. – К.: Ярославів вал, 2006. – 726 с.
100. Стрілецька Голгофа: спроба антології / Упоряд, автор вступ. ст. і приміток Т.Ю. Салига. – Львів: Каменярь, 1992. – 392с.

101. Стріха Е. Пародези. Зозендропія. Автоекзекуція. – Нью-Йорк: «Слово», 1955. – 268с.
  102. Тарнавський О. Томас Стернз Еліот і Павло Тичини // Всесвіт. – 1996. - № 5.
  103. Тельнюк С. Містифікація генія в тоталітарному пеклі // Дніпро. – 1991. -№ 1. – С. 181-197.
  104. Тельнюк С. Молодий я, молодий...: Поетичний світ Павла Тичини (1906-1925). – К.: Дніпро, 1990.
  105. Тихолоз Б. Павло Тичина, Максим Рильський, Володимир Сосюра. Серія Усе для школи». – К.: Всеувино, 2001. – 80с.
  106. Українська діаспора: літературні постаті, твори, бібліографічні відомості / Упорядк. В. Просалової. Донецьк: Східний видавничий дім, 2012.
  107. Українське слово. Хрестоматія української літератури та літературної критики ХХ ст. – К., 1994. – Кн. 1, 2, 3.
  108. Український письменник і політичний діяч Іван Багряний (1906-1963): Дсторіччя від дня народж.: Бібліографічний покажч. – 2-ге вид. /Харк. Держ. Наук. Б-ка ім.. В.Г. Короленка; Уклад.: Т.О. Сосновська та ін.. – Х., 2006. – 192 с.
  109. УСЕ для школи (І.Багряний, П.Тичина, М.Рильський, В.Сосюра, М.Хвильовий).
  110. УСС у боях і міжчассі. Мистецька спадщина. – Львів: Національний музей у Львові імені А.Шептицького, Інститут колекціонерства українських мистецьких пам'яток, Київ: ПФ «Оранта», 2007. – 192с.
  111. Харлан О. Дискурс катастрофізму в українській та польській прозі (1018 – 1939): Монографія. – К.: Освіта України, 2008.
  112. Хвильовий М. Памфлети // Хвильовий М. Твори: У 2 т. – Т.2. – К., 1990.
  113. Царик Д.К. Типологія неоромантизму. – Кишинев: Штиинца, 1984. – 170 с.
  114. Черненко О. Імпресіонізм та експресіонізм // Українське слово. Хрестоматія української літератури та літературної критики ХХ ст.. – К, 1994. – Кн.1. С. 206-208.
  115. Шерех Ю. Хвильовий без політики // Шерех Ю. Пороги і запоріжжя. Література. Мистецтво. Ідеології: В 3 т. – Харків:Фоліо, 1998. – Т.І. – С. 57-68.
  116. Шерех Ю.Літ Ікара (памфлети Миколи Хвильового) // Шерех Ю. Пороги і запоріжжя. Література. Мистецтво. Ідеології: В 3 т. – Харків:Фоліо, 1998. – Т.ІІ. – С. 136-184.
  117. Шкандрій М. Емігрантське відлуння // Шкандрій М. Модерністи, марксистки і нація. Українська літературна дискусія 1920-х років: пер. з англ. М. Климчука. – К.: Ніка-Центр, 2006. – С. 201-216.
  118. Юркевич П. Серце і його значення в духовному житті людини, згідно з ученням слова Божого // Юркевич П. Вибране. – К.: Абрис, 1993. – С.73- 115.
- Поліщук Я. Сецесія в поезії «Молодої Музи» // Література як геокультурний проект. К., 2008.

«Чорна Індія» «Молодої Музи»: Антологія прози та есеїстики. Л., 2014.

Лапій М. Психологічний пейзаж у прозі Івана Франка та «Молодої Музи»: семантика й поетика. К., 2016.

Матусяк А.-Г. У колі української сецесії. Вибрані проблеми творчої поетики письменників «Молодої Музи». Л., 2016.

Simonek S. Іван Франко і «Молода Муза»: сором'язливі та декларовані модерністи у Галичині кінця 19 – початку 20 століття. Wien, 2012. 298 с.

«Молодняк» // Літературознавча енциклопедія : у 2 т. / авт.-уклад. Ю. І. Ковалів. Київ : ВЦ «Академія», 2007. Т. 2 : М–Я. С. 71.

Цимбал Я. В. Плуг // Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. ; Інститут історії України НАН України. К. : Наукова думка, 2011. Т. 8 : Па–Прик. С. 277.

Герасимова Г. П. «Майстерня революційного слова», «МАРС» // Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. Інститут історії України НАН України. К. : Наукова думка, 2009. Т. 6 : Ла–Мі. С. 437.

Жигун С. «ЛАНКА»-МАРС в історії української літератури // Філологічні семінари, К., 2010.

Мудрак М. «Нова генерація» і мистецький модернізм в Україні / Мирослава Мудрак. Київ : Родовід, 2018. 288 с.

Грицьков'ян Я. Українські католицькі письменники міжвоєнного двадцятиліття: група «Логос» // Записки Наукового товариства імені Шевченка. Том ССХХІХ. Праці Філологічної секції. Львів, 1995. С. 170–178.

Текст у світі текстів Празької літературної школи. Донецьк: Сх. вид. дім, 2005.

ВАПЛІТЕ (Вільна академія пролетарської літератури); «Вапліте» // Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. Київ : ВЦ «Академія», 2007. С. 102–104.

с.

ХІІІ. ІНФОРМАЦІЙНІ ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

<http://lib.xata.lviv.ua/pidmohylnyj/index.html>

<http://www.utoronto.ca/cius/Pidmohylny/>

www.word-and-time.iatp.org.ua

<http://library.lnu.edu.ua/bibl/>